

Den politiske Krise i 1807.

Af

Carl Th. Sørensen.

I Fjor traf jeg i Udenrigsministeriets Arkiv nogle Aktstykker, som gave mig et dybere Indblik i de politiske Tildragelser 1807, end jeg havde haft, den Gang jeg i Generalstaben havde fuldendt III Binds 1ste Hæfte af „Meddelelser fra Krigsarkiverne“, i hvilket Perioden 1807 behandles. Selvfølgelig beklagede jeg, at jeg ikke havde fundet disse Oplysninger paa en Tid, da de vilde have bidraget til at give den orienterende Oversigt i det nævnte Hæfte den Korrekthed ogsaa med Hensyn til de politiske Begivenheder, som jeg ønskede; men paa den anden Side opsatte jeg ikke, saa nøjagtigt som muligt, at gennemgaa de nye Samlinger, der ikke vare kjendte af Professor E. Holm eller, saa vidt jeg tror, af nogen anden historisk Forfatter. Den lille Afhandling, som her følger, er et Forsøg paa at give en afrundet og, saa vidt muligt, udtømmende Fremstilling af det for de forenede Rigers senere Skæbne saa sørgelige Brud med England 1807.

Saa omhyggeligt en lille Stat end søger at holde sig ude fra de store Stridigheder, kan det Øjeblik dog ind-

træde, da Neutralitet er absolut uholdbar, og da det gjælder om at træffe et Valg. Dette var Tilfældet i Sommeren 1807, da Kejserne Napoleon og Alexander pludselig endte Krigen i Polen og ved en personlig Samtale paa en Bro i Niemen ved Tilsit sluttede Fred og Venskab. Hvad et fransk-russisk Forbund den Gang betød, havde man et levende Minde om fra 1801. Det var Tilnærmelsen mellem Napoleon og Kejser Poul, som havde ført til Fastlandsspærringen mod England og Østersøens Lukning for engelske Flaader, hvad der atter havde haft Slaget paa Reden og Danmarks nødtvungne Udtræden, i det mindste for en Tid, af Østersømagternes Forbund til Følge.

Det var i 1807 langt værre end i 1801 at indtage en krigersk Holdning mod England; thi uden at tale om, at vore Bælter og Sundet vare i Englændernes Vold, fordi de gennem store Bælt havde en sikret Forbindelse med Hæren paa Rügen, stod denne Gang Sverig paa Englands Side, hvorved Forbindelsen med Norge vilde være uopretholdelig under en Krig med England.

Paa den anden Side stode franske Tropper truende ved Sydgrænsen. Danmark havde i nogle Aar opbudt hele sin militære Magt paa Halvøen for at holde dem i ærbødig Afstand, men de vare blevne mere og mere paa-trængende, og i 1806 havde Murat med Bernadotte og Soult besat Lübek, Hamburg og Hertugdømmet Lauenburg. Kronprins Frederik, som kommanderede den danske Hær fra Kiel, hvor han havde sit Hovedkvarter, havde da trukket Hæren tilbage til Slesvig, Jylland og Fyn, for ikke at lade den staa for nær ved de franske Forbindelseslinier til Hæren i Polen og derved udsætte den for et fra krigersk Standpunkt berettiget Overfald

fra deres Side, som skulde vaage over disse Liniers absolute Sikkerhed. Han var i Steden for slaaet ind paa den Politik, at stille sig i et i det ydre saa venskabeligt Forhold til sine frygtede Naboer som muligt og gjøre dem alt det til Behag, som han paa nogen Maade kunde. Derfor opsigde han Konventionen, som var sluttet med England om Postforbindelse over Tønning, og søgte i Forholdet til England at undgaa alt, hvad der kunde vidne om et intimere Forhold til denne Magt end til andre. Desværre opnaaede han ved sin Handlemaade kun at forbitre den engelske Regering, der alt følte sig indigneret ved vor Hærs Tilbagetog, hvilket den betragtede som en den franske Hær umiddelbart ydet Hjælp. De franske Myndigheder ved Grænsen ansaa vor Regering for engelsksindet, som den engelske Regering ansaa den for franksindet om end ikke af Lyst saa dog af Beregning for ved Imødekommen at kunne vinde de bedst mulige Existensvilkaar. Vi kunde ikke gjøre noget, som var tilfredsstillende for de Franske, saa længe vi ikke sluttede os til deres Sag. Det var efter deres Mening ikke Tider for Nevtralitet. Alle Magter maatte tage Parti i den store Kamp, som udfægtedes i Evropa og mere og mere nærmede sig de nordlige Lande. Østersøens Lukning, Sundets og Bælternes Spærring nævnedes af de franske Befalingsmænd i Hannover og Hamburg som en Nødvendighed og som noget, der maatte blive de nye Begivenheders simple Konsekvens.

At en Gjenoptagelse af Politikken fra 1801, at Østersøens Lukning og Fastlandsspærringens Udvidelse til de nordlige Lande var bleven vedtaget mellem Napoleon og Alexander i Tilsit, ansaa man udenfor enhver Tvivl, og en Udnævnelse, som sattes i Forbindelse hermed, vakte

stor Opsigt i Evropa. Kejser Napoleon udnævnte nemlig 5 Dage efter Tilsitforhandlingernes Tilendebringelse Marechal Bernadotte til Guvernør i de hanseatiske Byer. Man forstod, at det maatte betyde noget, at en Marechal ansattes i en saa ubetydelig Post. Det maatte være Meningen, at der i de hanseatiske Byer skulde dannes et Armékorps med en betydelig Opgave, og denne kunde ikke være nogen anden end Danmarks Erobring, Sundets og Bælternes Lukning. Eftertiden har vist, at man ikke sluttede helt galt den Gang. Nu kjende vi de Instruxer, som Napoleon efter sin Hjemkomst til Paris sendte Bernadotte.

Men Meningen var ikke at optræde strax. Der kunde ikke være Tale om øjeblikkelig at lukke Østersøen. England havde en Hær paa Rügen og en Flaade i Østersøen, og det var Herre i de danske Farvande, hvor der ogsaa holdtes en saa nøje Kontrol med vor store Orlogsflaade, som laa aftaklet i Kjøbenhavn, at vi ikke kunde røre det mindste ved den uden strax at blive besværede med diplomatiske Forespørgsler. Derimod vilde man oppebie Vinteren. Til den Tid vilde de engelske Flaader sejle hjem; thi de kunde ikke overvintre i Østersøen. Før vilde heller ikke Rusland træde ind i Krigen, eftersom denne Magt som Overgang fra Englands til Frankrigs Allierede havde paataget sig at optræde som Mægler.

Hvis det paa hin Tid havde staaet klart for vor Regering, at Øjeblikket var kommet, da ingen Nevtralitet længere kunde opretholdes, saa et Valg maatte træffes, vilde den uden Tvivl have nærmet sig England fortroligt og hemmeligt. Thi derom vare baade Kronprinsen, Udenrigsminister Bernstorff, som var hos ham i Kiel, og Direktør J. Bernstorff, som styrede Departementet for

de udenrigske Anliggender under Kongen i Kjøbenhavn, samt hele Landets oplyste Befolkning paa det rene, at en Krig med England vilde være den største Ulykke, som kunde times de forenede Riger under de daværende Forhold, da den ogsaa vilde ledsages af en Krig mod Sverig. Danmarks og Norges for Øjeblikket saa blomstrende Handel vilde knækkes, Norge, berøvet sine Indtægtskilder og spærret fra Danmark, vilde blive Sverigs Bytte, Sjælland vilde blive erobret eller blokeret, Rigerne i det hele ødelagte. En Krig med Frankrig vilde have Holstens og en Del af den nordligere Halvøs Tab til Følge, men langt op kunde de Franske ikke trænge i den Cul de sac, som den danske Halvø efter Napoleons Betegnelse dannede. Vi vilde nemlig kunne holde Femern, Als og Fyn, naar vi vare allierede med England, hvad vi i det Tilfælde vilde være. Hvad der foregik ved Rügen, hvor de Svenske og Englænderne endnu paa denne Tid trodsede den franske Hærmagt paa den anden Side af det Vand, der skiller Rügen fra Fastlandet, vilde saa være efterlignet ved Holstens og Slesvigs Kyster. Vi vilde have faaet en Stilling lig den, vi indtog i vore senere slesvigske Krige, og være blevne en af Frankrigs besværligste og farligste Modstandere, fordi vi ikke kunde naas af Napoleon, men vare i Stand til, hver Gang den franske Hærs Hovedstyrke var engageret andensteds, som i 1809 og 1812, at bryde ud og gjøre os til Herre over den vigtige Egn ved Elbens Munding.

Men ingen Statsmand kunde tænke sig, at den engelske Regering, hvor omtumlet den end var af mistrøstende Efterretninger fra Niemen, vilde gjøre et saa kolossalt Misgreb, som det Lord Percival og Lord Castlereagh havde udfundet og Lord Canning understøttet.

Ingen kunde forestille sig, at Englands Regering vilde ved klodset og meningsløs Optræden støde den Magt over i Modstanderens Arme, som ganske naturligt vilde blive Englands Forbundsfølle, netop naar det stadfæstede sig, som berettedes fra Tilsit. Der var god Tid; thi store Bælt kunde ikke overskrides af de Franske, saa længe den engelske Flaade opholdt sig i vore Farvande, og hvad Vinteren angaar, var den ikke umiddelbart forestaaende. Man var midt i Sommeren; der var 4 à 5 Maaneder tilbage, inden den engelske Flaade skulde hjem, saa man nok kunde give sig Tid til at lade Blodet blive koldt, inden man fastslog Udførelsen af den brutaleste og hensynsløseste Voldshandling, Historien kjender. Havde man blot givet sig Tid til at drøfte den militære Side af Sagen, havde man indhentet Marineavtoriteternes Erklæring, da havde den engelske Regering faaet et andet Syn paa Forholdene, da havde den erfaret, hvad den senere hørte af sine Sagkyndige, at endog en Overvintren i vore Farvande ikke var nogen Umulighed, naar der i Tide blev truffet hensigtssvarende Udrustninger med dette Maal for Øje. Der vilde jo heller ikke være noget i Vejen for at tiltvinge sig visse Indrømmelser i det Øjemed af Danmark. Netop naar Danmark var saa svagt, som England paastod, at det ikke kunde modstaa Forlangender af en Stormagt, maatte jo ogsaa England kunne have fordret noget. Det vilde, naar det var slaaet ind paa denne Vej og var optraadt med Ro, ikke have mødt nogen uovervindelig Modstand, hvis ikke Danmark forinden af sig selv havde budt England, hvad det i saa Henseende kunde ønske sig.

Men Beslutningen om en overrumplende Optræden i Danmark blev tagen uden roligt Overlæg faa Dage

efter, at Lord Hutchinsons Depecher fra Niemen vare komne — og vare blevne misforstaaede. Strax efter, den 21de Juli, iværksattes den almindelige Afspærring, som i England altid gik forud for enhver krigersk Optræden, saa at selv Rygterne om Udrustningens Natur ikke kunde komme ud af Landet. Det var imidlertid ingen Hemmelighed, at Rustningerne gjaldt Østersøen, hvor der var Anledning nok for England til at forøge sin Søstyrke. Man mente her hjemme nærmest, at de gjaldt Rusland, der var faldet fra England som Bundsforvandt, men Danmark og Sundet nævnedes ogsaa som Rustningernes Maal. Ingen troede dog, at Hensigten i saa Fald var nogen anden end at øve et Tryk paa Danmark, tvinge det til at erklære sig for England, eller med andre Ord: gjentage Fremgangsmaaden fra Aaret 1801.

Desværre var Forholdet mellem England og Danmark paa den Tid meget uvenskabeligt. Det kom ikke blot af Kronprinsens nys berørte Politik lige over for de franske Grænsenhære, men ogsaa af vor Stilling til Napoleons Berlinerdekret af 21de November 1806 og den engelske „Order in council“ af 7de Januar 1807, af de mange Reklamationer, vi havde været nødt til at gjøre i Anledning af danske og norske Skibes Opbringelse paa Søen, og maaské ogsaa for en Del af vor Repræsentant i London, chargé d'affaires Rists Personlighed. Den engelske Presse rettede paa denne Tid det ene heftige Angreb paa Danmark efter det andet. Vi skildredes som villige til at underordne os de Planer, Napoleon havde med Hensyn til Danmark.

Uheldigvis beskæftigede man sig i franske Kredse i Nordtyskland og i Hamburg i lige saa høj en Grad og med ikke større Hensynsfuldhed med Danmark. Det var,

som om Modstanderne offentligt skjændtes om, hvem af dem der vilde faa os i sin Magt.

Det vakte Røre tildrog sig naturligvis stor Opmærksomhed baade i Kiel og i Kjøbenhavn; men diplomatisk skete der ikke noget usædvanligt i den første Tid. Direktøren i Departementet for de udenrigske Anliggender, Grev Joachim Bernstorff, som boede paa Bernstorff Slot, hvor fra han daglig tog ind til Kjøbenhavn, og som ledede „det udenrigske“ efter de Regler, Broderen i Kiel foreskrev ham, talte af og til med den engelske Gesandt Garlike, og ved disse Lejligheder berørtes ogsaa de „løgnagtige“ Rygter, som udspreddes om Danmark i den engelske Presse, uden at der dog deraf udspandt sig nogen alvorlig Samtale. Men den 28de Juli, altsaa 7 Dage efter Afspærringen i England og 2 Dage efter, at Admiral Gambiers Flaade var løben ud fra Yarmouth, begav Garlike sig til Bernstorff for mere indgaaende at tale om disse Rygter, og han medbragte denne Gang et skriftligt Forlangende, som han tænkte paa at indgive til den danske Regering, om beroligende Erklæringer i Anledning af de verserende Rygter om Danmarks Forhold til Frankrig og Rusland. Han indledede Samtalen med den Meddelelse, at han med Posten den 27de havde faaet Breve fra Hamburg, som vare af en meget ubehagelig Natur, i det Rygterne om de Franskes Indrykning i Holsten og Besættelse af vore Havne stedse bleve lydeligere. De franske Officerer talte aabent derom, ja man anførte endog Ytringer af Marechal Bernadotte selv, som ikke lode Tvivl tilbage om, hvad de Franske pønsede paa. Derfor var det ham ikke længere muligt at forholde sig rolig.

Bernstorff, som antog, at Garlike gjorde dette Skridt

af egen Drift for ikke at synes ligegyldig eller paadrage sig Bebrejdelser af sin Regering for Uvirksomhed, gjen-nemlæste den overrakte Skrivelse, der indeholdt, at Efter-retningerne fra Grænsen af Holsten vare af den Art, at han ikke turde forholde sig rolig, — at han vel ikke havde nogen Tvivl om vort Hofs Loyalitet, men at Bekymringen for forestaaende Begivenheder, som kunde krænke det frie Samkvem mellem England og de kongelige Stater, paalagde ham den Pligt at tilstille det danske Udenrigs-ministerium denne Skrivelse, for at give Hoffet Lejlighed til og at bede det om at ville paa en eller anden Maade — ligegyldigt hvilken Vej eller hvilken Form det vilde vælge — give det engelske Hof beroligende Forsikringer om sine Hensigter og Følelser.

Dette Skridt af Garlike tiltalte paa ingen Maade Bernstorff. Han gjorde Gesandten opmærksom paa, at der efter hans Formening ikke var Anledning til at overrække en saadan Skrivelse, og at han ikke engang troede at turde tillade sig en Modtagelse af Skrivelsen, som den var. Dernæst udtalte han sig vidtløftigt om vor Situation.

De Rygter, sagde han, som have foranlediget denne Skrivelse, ere den danske Regering kun lidet eller slet ikke bekjendte. Der var vel for nogen Tid siden blevet udspreddt saadanne i England, og det havde gjort os ondt at se, hvor megen Tiltro de havde fundet der, selv i Ministeriets Kreds; men de havde strax efter vist sig grundløse. Paa os kunde disse Rygter umuligt gjøre noget Indtryk, saa længe der ikke i vort Forhold til Frankrig var det ringeste, som bestyrkede dem. Vi kunne umuligt tro at være udsatte for et umiddelbart fjendtligt Angreb fra en Magt, med hvem vi ikke have haft noget

at forhandle, men med hvem vi have staaet i almindelig venskabelig Forbindelse. Endnu mindre kunne vi mene, at Rygter kunne berettigede en tredje Magt eller dens Gesandtskab til at affordre os en Erklæring, især naar den ikke skal angaa Fakta, men Stemninger og Hensigter i Almindelighed. Det engelske Hof maa kjende vore Grundsætninger og vor Handlemaade saa vel paa Grund af vor stedse ensartede Opførsel som paa Grund af de baade mundtlige og skriftlige Forsikringer og Erklæringer, vi ved enhver Lejlighed aabent have givet dets Gesandt. At tvivle om vor Fastholdelse af disse for Dagen lagte Grundsætninger er at krænke os. Og naar man ikke blot vil fremsætte en saadan Tvivl, men endog vil tro sig berettiget til at tilkjendegive os den i en officiel, skriftlig Opsats og fordre beroligende Forsikringer, maatte man dog i det mindste kunne henvise til Handlinger, Forholdsregler eller Ytringer, som vare i Stand til at forurolige den Magt, som ønskede en Erklæring. Men hvor fandtes saadanne? Han turde opfordre Garlike til at paavise blot Skyggen af en Handling eller et Skridt, som var egnet til at indgyde ham den mindste Mistanke til vort Sindelag mod hans Hof, eller som var sket imod Englands Interesse.

Bernstorff kunde derfor, som han forklarede, ikke andet end ansé den af Garlike overrakte Skrivelses Indlevering for uhensigtsmæssig og egnet til at fjærne Hofferne fra hinanden. Alle Forklaringer, Oplysninger eller Forsikringer, som Garlike kunde ønske i Anledning af de omtalte Rygter, vilde han, naar de begjæredes fortroligt, være beredt til at give med al den Aabenhjærtighed, Udførlighed og Bestemthed, som han altid havde vist imod Garlike. Han turde paastaa, at ingen af de Oplys-

ninger, han nogen Sinde havde givet, vare blevne dementerede af hans Hof. Naar han derfor nu gav tilfredsstillende Forsikringer om vore Hensigter og Følelser, kunde Garlike føle sig fuldstændigt beroliget og tilfredsstillet. Derimod vilde Døren være lukket for en saadan fortrolig og venskabelig Forhandling, naar man først havde begyndt med at forlange officielle, skriftlige Erklæringer, hvortil Garlike i det højeste turde beslutte sig, naar han (Bernstorff) forsøgte at undvige en bestemt Ytring eller ikke mundtlig vilde gaa ind paa en Sag.

„Det ligger i Sagens Natur,“ ytrede saa Bernstorff videre, „at Modtagelsen af en saadan Skrivelse maa være os ubehagelig, da dens Gjenstand, Foranledning og Øjemed hviler paa Mistro mod os og paa Mistanke om, at vi enten, naar de Franske under Trusel af Angreb forlangte Lukningen af vore Havne, strax vilde indvillige i det begjærede, eller at vi, naar de rykkede ind for selv at besætte vore Havne, vilde lade det ske uden den yderste Modstand, eller at der mellem os og Frankrig alt var truffet en hemmelig Aftale, i Følge hvilken saadant skulde gaa for sig. Det ligger da ogsaa i Sagens Natur, at vort Svar paa en saadan indgiven Skrivelse kun vilde blive ganske kort og tørt, i det vi ganske i Almindelighed maatte henvise til vore bekjendte Følelser og Grundsætninger, som der ikke er Grund til at tvivle om. Jeg indser ikke, hvorledes De eller Deres Hof kan være tjent med en saadan Correspondance; thi det engelske Ministerium, som kun er altfor tilbøjeligt til at vise os en fuldkommen grundløs Mistro, vilde føle sig bestyrket i den, naar det erfarede, at dets Gesandt her havde følt sig kaldet til at indlevere en saadan Skrivelse, og at han

derpaa havde faaet enten et ganske kort Svar eller slet intet.“

Bernstorff endte med at sige, at i det Tilfælde, Garlike fastholdt denne Skrivelser Indgivelse, maatte han vel indsende den til højere Steder og indhente Kongens Befalinger; men han maatte i hvert Fald bede Garlike om at forandre nogle Udtryk, som han paapegede, og at affatte det øvrige noget anderledes, lidt mindre almindeligt, da vi dog umuligt kunde indlade os paa en Correspondance under en stiltiende Forudsætning om, at de Franske stode i Begreb med at rykke ind i Holsten for at lukke dets Havne for Englænderne. Garlike tog da ogsaa Skrivelsen tilbage. Han var nemlig villig til at forandre nogle Udtryk, men mindre tilbøjelig til at forandre den i andre Retninger. Til Slutning erklærede han, at han nøjere vilde overveje Sagen.

Dette Referat af Samtalen er gjengivet efter en fortrolig, selvfølgelig paa Tysk skreven, Beretning fra J. Bernstorff til Broderen og røber tilstrækkeligt for os, hvor lidet man i Danmark den Gang var sig den Fare bevidst, som hang umiddelbart truende over Landet. Tillige undlader det ikke at bære Vidne om den vel fornemme Utilgængelighed og Højhed, som prægede vort lille Hofs hele Optræden lige over for Udlandet, og som var vel kjendt og kritiseret. Mest kommer denne dog maaské for Dagen i en Efterskrift, som Bernstorff tilføjede, og hvori vi først synes at spore noget af den egentlige Diskussion. I Referatet læse vi jo nemlig mest kun Bernstorffs egne Udviklinger om et enkelt Punkt, hvilke han meddeler Broderen for at erholde hans Billigelse. Hvad Garlike indvendte, høre vi mindre om, og dog slutter Bernstorff sin Beretning blandt andet med den Bemærkning, at han i

denne Diskussion har fundet Garlike vanskeligere og mere haardnakket end sædvanlig. Efterskriften lyder saaledes:

„Jeg har gjort ham (Garlike) opmærksom paa, hvorledes en Forhandling af den Art, han ønskede, særligt maatte være os ubehagelig paa en Tid, da alle engelske ministerielle Blade ere fyldte med Artikler, der ere rettede mod os og tale om Udrustning af en til Angreb paa os bestemt Flaade, saa at det snarere var os, der var i det Tilfælde at kunne forlange en Erklæring af den engelske Regering. Herpaa svarede Garlike, at engelske Bladartikler aldrig havde nogen som helst officiel Karakter; men at det vilde være ham behageligt, om vi forlangte en saadan Erklæring af hans Hof; thi hans Ønsker og Øjemed vare kun, at der paa én eller anden Maade blev hidført en aaben Explication mellem begge Hoffer.

Da Garlike blandt hamburgske Rygter ogsaa omtalte, at det hed sig, at Danmark vilde afstaa Holsten til Frankrig eller stille det til dets Disposition, troede jeg at maatte sige ham, at det var det første Ord, jeg hørte om et saadant Project, og at jeg ikke troede, at Kongen let vilde være tilbøjelig til at aftræde eller bytte en Del af sine Stater; men — dersom det kunde være Tilfældet, afhang det kun af hans frie Vilje, og han vilde ikke have at gjøre nogen Tredje Regnskab derfor.“

Nu, da vi vide, hvilken stor Kraft Danmark og Norge formaaede at udfolde i de 7 Aar, da de førte den Krig, som ingen i 1807 troede Rigerne i Stand til at udholde blot nogle Maaneder, maa vi indrømme, at Regeringen havde større Ret, end man i Almindelighed antog, til at hævde en selvstændig og myndig Holdning lige over for England, men man maa dog beklage, at den altfor lidt

fulgte med i den almindelige europæiske Politik. Paa en Tid, da hele Evropas Øjne hvilede paa Danmark, og man overalt drøftede, hvilken Side denne lille Magt nu vilde stille sig paa, tænkte Regeringen kun paa at værges sin Neutralitet, ligegyldigt hvem der antastede den. Og da hele Landets oplyste Befolkning var enig med Kronprinsen og Ministrene i, at det var Frankrig, som var den truende Magt, og England, som vi til syvende og sidst maatte vente Hjælp fra, vilde det have været ønskeligt, om Landets Regering havde stillet sig paa en mere aaben Fod med Storbritannien og stræbt at dæmpe den Storm, som var i Færd med at rejse sig. Men de uretfærdige og løgnagtige Angreb, som de engelske Avis-skrivere og de engelske Statsmænd lod falde om Danmark, besvarede vor Regering kun med indigneret Tavs-hed. Den sluttede sig mere og mere ind i sig selv og blev bitter i sit Forhold til England. Da den engelske Minister Thornton, som opholdt sig i Altona, paa Grund af den bevægede og spændte Situation havde beordret de engelske Skibe, som vare paa Vej til Ejderen, til ikke at løbe længere ind end til Vollerwiek og der losse og betale Told, og han i den Anledning skrev til C. Bernstorff i Kiel, var denne ikke Mand for at kunne benytte dette abnorme Tilfælde til at faa et roligt Ord anbragt i den febrilske Ophidselse, som havde grebet de engelske Politikere. Han blev meget opbragt og skrev til Broderen i Kjøbenhavn, at Regeringen ikke kunde være ligegyldig ved, at denne fremmede Gesandt, paa Grund af tomme Rygter eller ledet af et skjævt Syn, kunde føle sig berettiget til paa egen Haand at træffe Forholdsregler, som kunde faa skadelige Følger ikke blot for vore Handelsforbindelser, men ogsaa for vore politiske Forhold til

England. Gesandten var uberettiget til at optræde i Holsten, hvor han ikke var akkrediteret, og hans Ophold der vilde ikke blive taalt, hvis han blev saaledes ved.

Uden Tvivl har vor Regering ment, at Tiden snart skulde overbevise den engelske Regering om Grundløsheden af de Rygter, som verserede. Nogen egentlig Fare ventede man kun fra Frankrigs Side. Bernadotte var den 26de Juli ankommen til Hamburg, og hans aabnemandede Adfærd lod ingen Tvivl tilbage om, at hans Nærværelse stod i Forbindelse med Fastlandsspærringen og dens Udstrækning ind over Danmarks Grænser. Hovedkvarteret i Kiel havde i den Grad sin Opmærksomhed udelukkende rettet mod Syd, at den engelske Mistænksomhed og, hvad den foranledigede, kun forekom den en fortrædelig Tilvæxt i de Besværligheder, som Situationen affødte.

Fra det Synspunkt, som noget, der var skikket til at forøge vore Vanskeligheder lige over for Frankrig, betragtede man ogsaa nærmest det Valg, England havde gjort af en ny Gesandt hos os, og som meddeltes vor Regering den 1ste Avgust af Garlike, i det denne underrettede J. Bernstorff i Kjøbenhavn om, at der var betroet ham (Garlike) en extraordinær Mission til Kongen af Preussen i den Ministers Fraværelse, som ellers var ansat ved det preussiske Hof, og at dette havde gjort det nødvendigt for den engelske Regering atter at beordre en anden Gesandt til at overtage hans Funktioner i dette Tidsrum hos Kongen af Danmark, og at Taylor havde faaet dette Hverv og alt var ankommen med sit Kreditiv, som han ønskede at overrække Kongen.

Rist havde i Forvejen underrettet os om Muligheden af, at maaské Taylor vilde komme til os. Det var nem-

lig under Overvejelse, om han eller Garlike skulde sendes til Preussen. Hvis det blev sidstnævnte, som skulde der hen, vilde Taylor komme til Danmark.

Taylor var en berygtet Gesandt, thi det var ham, hvis Færd med Hensyn til Brødrene Daniel og Charles Thums Sammensværgelse Napoleon havde afsløret for Verden i *Moniteur universel*, dimanche 27 brumaire du 13me de la république (18de November 1804). De to Brødre havde underholdt Brevvexling med Personer paa den østre Side af Rhinen og satte sig, da Krigen mellem Frankrig og England udbrød 1803, i Forbindelse med Taylor, som den Gang var engelsk Gesandt hos Kurfyrsten af Hessen. Taylor sendte de modtagne Breve til sin Regering, og med dennes Bemyndigelse udbad han sig af Brødrene en fortsat Brevvexling, til hvis Udførelse han sendte Brødrene en egen Slags sympathetisk Blæk. Correspondancen ophørte, da den ene Broder blev arresteret, forraadt af den anden; men Taylors tidligere Breve fandtes mellem de Papirer, som bleve beslaglagte og offentliggjorte efter endt Undersøgelse. Det viste sig, at Gesandten havde modtaget et Brev, hvori det meddeltes ham, at hvis den engelske Regering vilde sætte Sammensværgelsen i Stand til at virke, saa vilde Ankomsten af Kejseren til et vist Departement, hvor hen han vilde foretage en Rejse, frembyde en Lejlighed til at ende alle Ulykker „par un seul coup“, og at Taylor efter den Tid havde vedligeholdt Forbindelsen.

Chr. Bernstorff vidste ikke, om Taylors Udnævnelse, hvis den virkelig fandt Sted, var en Følge af Ubetænk-somhed fra den engelske Regerings Side, eller om den fremgik af den bestemte Hensigt at kompromittere os; men han var paa det rene med, at Taylors Modtagelse

af os vilde udsætte os for Forviklinger med Frankrig og derfor være baade ubehagelig og farlig. Imidlertid mente hverken han eller Kronprinsen, med hvem han talte om Sagen, at man lige ud kunde nægte at anerkjende den nye Afsending, hvis han kom, men han paalagde Broderen at se nøje efter i det Kreditiv, Taylor vilde medføre, om der ikke i det skulde være noget, som kunde forhale Anerkjendelsen, ligesom han ogsaa anbefalede Broderen, hvis Taylors Udnævnelse blev til Virkelighed, da at tale fortroligt med Garlike om den Ubehagelighed, dette Valg skaffede os, men derimod ikke at ytre noget derom til Taylor selv.

J. Bernstorff havde nøje indpræntet sig disse Forskrifter og foresatte sig derfor, da han fik Garlikes Brev, foreløbig at undgaa Samtale med Taylor, til hans Kreditiv var blevet undersøgt, og han derefter var bleven modtagen i Avdiens hos Kongen. Inden den Tid vilde han have hørt mere fra Broderen, hvem han strax tilmeldte, at den frygtede Udnævnelse var foregaaet.

Men den 2den Avgust kom Garlike og Taylor samlede til ham. Den sidste, som var en ung Mand med et lidet aandfuldt Udseende, overrakte en Afskrift af sit Kreditiv og sagde, at han havde faaet Befaling til at overbringe det danske Hof de behageligste Forsikringer om sin Regerings venskabelige Følelser, hvortil Bernstorff bemærkede, at disse Følelser vare gjensidige og plejedes af den danske Regering med den største Oprigtighed.

Garlike tog nu Ordet for at sige, at han havde Befaling til at begive sig til det preussiske Hof, og at der var hidsendt et engelsk Krigsskib for at bringe ham til Tyskland. Han vilde dog næppe rejse strax; thi da Befalingen til ham var udstedt i London, havde man ikke

der kjendt den preussiske Fredstraktat og særligt ikke Artiklerne om de preussiske Havnes Lukning. Han mente derfor at maatte oppebie nærmere Befalinger, og disse kunde forhale hans Afrejse i nogen Tid; men han bad Bernstorff om ikke desto mindre at betragte ham som fraværende og Taylor i Funktion. Herimod gjorde Bernstorff den Indvending, at Taylor jo kun var bestemt til at indtage Garlikes Plads under hans Fraværelse, hvorfor det var naturligst at betragte ham, der ikke ophørte med at beklæde den herværende Gesandtskabspost, som værende i Funktion, saa længe han forblev her; men Garlike henviste til Taylors Kreditiv og udbad sig Tilladelse til at maatte lade Bernstorff alene med den nye Gesandt.

Saa snart Garlike havde fjærnet sig, læste Bernstorff Kreditivet, hvilket han fandt udstedt som et almindeligt Dokument af den Art og ikke blot for den Tid, Garlike var fraværende. Han kunde derfor ikke andet end love, at han skulde søge Kongens Befalinger med Hensyn til Avdiensen. Men næppe havde han fremført dette, før Taylor tog Ordet og ytrede, at han efter sin Ankomst her til havde modtaget en Depeche fra Canning, som meddelte ham, at Rusland og Frankrig havde indgaaet Forbindelser med hinanden, der vare rettede mod England, og at det danske Hof havde ladet sig bevæge til at tiltræde disse, hvorfor det var blevet ham paalagt at begjære Erklæringer af vort Hof derover.

Bernstorff gjorde opmærksom paa, at Taylors Mission først begyndte, naar han havde overleveret Kongen sit Kreditiv, og at der før den Tid derfor ikke kunde finde officielle Forhandlinger Sted, men at han personligt og fortroligt gjerne vilde udtale sig for ham. Han maatte da sige, at det var det første Ord, han havde hørt om

en Forbindelse af den Art mellem Frankrig og Rusland. Der var ingen, som vidste, hvad der var aftalt mellem disse Magter; det holdtes fuldkommen hemmeligt, og det undrede ham meget, om man i London paa den Tid, den nævnte Depeche maatte være afsendt, allerede skulde have erfaret noget derom. Han troede ikke, at Kejser Alexander vilde indlade sig paa noget fjendtligt mod England, men vidste bestemt, hvor grundløse de Efterretninger vare, som udspreddes i England om os. Den Mistanke, der vistes os, var krænkende. Der var intet, som berettigede England til at tiltro os noget, der stred mod vor Neutralitet eller vort venskabelige Forhold til England. Det var umuligt at anføre nogen Handling eller Forholdsregel fra vor Side, som kunde begrunde en saadan ærekrænkende Mistanke, og saa længe dette ikke var Tilfældet, manglede enhver Berettigelse til at affordre os en Erklæring.

Taylor indskød her, at han havde faaet Paalæg om at gjøre dette paa den allervenskabeligste Maade. Og noget tungt — thi han var ingen Mester i at føre Ordet — gav han sig til at forklare, hvor vigtigt det var for England, at Sagen bragtes paa det rene. Man havde hine Angivelser fra meget paalidelige Kilder — „som dog ere fuldstændig falske“, faldt Bernstorff ind, „og ikke fortjene det engelske Ministeriums Opmærksomhed“.

Bernstorff udviklede nu vort politiske System, talte om vore uforandrede venskabelige Følelser mod England, om den Kjendsgjerning, at tomme Rygter troedes i England, og sluttede med det Haab, at man i England vilde yde os Retfærdighed og føre Forhandlingerne med os i Venskabelighed, hvad vi fra vor Side oprigtigt ønskede og aldrig vare afvegne fra.

Efter Samtalen skrev Bernstorff til Hofmarskalk Hauch om Taylors Avdiens, som efter hans Mening ikke kunde opsættes, og begav sig hjem til Bernstorff Slot.

Her erfarede han næste Dag, at en engelsk Flaade var kommen til Sundets Indløb. Admiralitetet sendte ham om Middagen en Melding fra Vagtskibet ved Helsingør, hvis Chef om Morgenens havde set 12 engelske Linieskibe ligge for Anker omtrent en Mil nord for Kronborg. Om Eftermiddagen talte Bernstorff med Schimmelmann, som netop var kommen tilbage fra Hellebæk. Statsministeren havde set Flaaden om Formiddagen gaa gennem Sundets nordlige Indløb, ved hvilken Lejlighed den efter Skyldighed honorerede Kronborg, efter at Admiralen først for Saluttens Skyld havde haft en Officer i Land hos Kommandanten. Flaaden havde dernæst lagt sig for Anker syd for Helsingør nærmere den svenske end den danske Kyst, og efter Ministerens Udsagn var der 14 Linieskibe, deraf 3 Tredækkere, i alt 20 Sejlere.

Dette var opsigtsvækkende; thi de tidligere engelske Expeditioner vare altid gaaede gennem store Bælt. Det var altsaa øjensynligt med Hensigt, at denne Expedition, hvad enten den gjaldt Rusland eller blot skulde ind i Østersøen, lagde Vejen gennem Øresund. For Bernstorff var det paafaldende, at hverken Garlike eller Taylor havde talt om en engelsk Flaades Komme. Vel kunde vi ikke forlange det som en Ret, at den engelske Regering forud skulde meddele os, naar den vilde lade en Flaade gaa gennem Sundet; men det var dog en almindelig Skik, som Høflighed bød. Undladelsen heraf forekom ham derfor som en højst paafaldende Mangel paa Opmærksomhed og Skaansomhed, især efter hvad de engelske Blade havde udtalt om denne Flaades Bestemmelse.

Hvad England havde til Hensigt at opnaa ved denne Demonstration, var han ude af Stand til at gætte. Flaadens Afsendelse forekom ham en højst uoverlagt Forholdsregel, og hvilke Hensigter der end var forbundet med den, var det os smerteligt at se England for Europas Øjne indtage en truende Stilling imod os.

At forespørge sig hos Garlike eller Taylor angaaende Flaadens Bestemmelse faldt ham dog, besynderligt nok, ikke ind; det stred mod den Holdning, vi nu én Gang havde vænnet os til at indtage lige over for England. Derimod vilde han ved Lejlighed lade Garlike høre, med hvilke Følelser vi saa' paa dette. Det eneste, han foretog sig i Anledning af Flaadens Komme, var derfor at sende en Stafet til Broderen i Kiel, hvilken afgik fra Bernstorff samme Aften Kl. 10 med de Efterretninger og Betragtninger, vi her have læst.

Der var dog dem, som mente, at vi ikke burde have forholdt os rent passive, og til dem hørte den franske Gesandt Didelot, der om Onsdagen den 5te kom til Bernstorff for at tale om Dagens Begivenheder og især om en engelsk Flaades Ankomst til Østersøen, en Begivenhed, som ikke kunde være Frankrig ligegyldig og heller ikke de Magter, der havde sluttet sig til Napoleon. Det er tydeligt nok, at heller ikke han havde nogen Forestilling om, at Flaaden skulde bruges mod os; det var kun det, at den havde faaet Lov til uden videre at passere Kronborg, som bevægede ham. Han indsaa vel, at vi ikke havde kunnet forhindre dens Gjennemgang; men han beklagede, at det ved Sendelsen af en engelsk Officer til Kommandanten paa Kronborg og ved de Detailler, som derom læstes i de danske Blade, var kommet til at staa for Offentligheden, som om der fra Danmarks

Side var udstedt et formeligt Samtykke til at passere. Efter hans Mening var Flaadens Indladelse stridende mod det Princip, i Følge hvilket Østersøen var et lukket Hav, og imod de af vort Hof derover i Aarene 1780 og 1794 afgivne Erklæringer. Han mente derfor, at naar vi ikke havde kunnet forhindre Gjennemgangen, saa burde vi dog have protesteret.

Hertil svarede Bernstorff, at Flaadens Ankomst havde været helt uventet, og at dens Bestemmelse var os ganske ubekjendt. Dens Tilsynekomst kunde i intet Tilfælde være os behagelig, da det maatte være vort naturlige Ønske, saa lidt som muligt at se Østersøen gjort til Skueplads for Krigsbegivenheder. Derfor overlod han sig hellere til det Haab, at Flaaden vilde blive uvirksom og snart vende tilbage til det Sted, hvor fra den var kommen, et Haab, som han grundede paa, at den engelske Regering kun kunde være bleven bevæget til denne Expedition ved Forudsætninger, hvis Ugrundethed snart vilde afsløre sig for den, og at den især ved den af Rusland overtagne Mæglerrolle vilde, se sig i en helt anden Stilling til denne Magt, end den formodentlig havde tænkt sig.

Med Hensyn til, hvad der var berørt om Kronborg, bemærkede Bernstorff, at den engelske Admirals Forespørgsel hos Kommandanten og dennes Svar alene havde angaaet Salutten, og dette var en ren Formsag. Det var nemlig Praxis mellem de Magter, som ikke have truffet bindende Aftaler om denne Ting, at den Saluterende, inden han giver Salutten, ved Forespørgsel forvisser sig om, hvorvidt han ogsaa vil faa Svaret saaledes, som han tror sig berettiget til at vente.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Østersøens Lukning forklarede han, at Princippet *maris Baltici clausi*

ingenlunde var et i og for sig forstaaeligt, a priori antageligt Princip. Det eneste og nødvendige Grundlag for samme havde i tidligere Tider været en Søkrig mellem forskellige Magter, under hvilken alle de Østersøen tilgrænsende Lande havde været nevtrale, hvorfor disse havde holdt sig berettigede til ogsaa at erklære dette Hav for neutralt og indbyrdes vare blevne enige om at opretholde denne Erklæring med forenede Kræfter, i fornødent Fald med væbnet Haand, og ikke at tillade de krigførende at forlægge deres gjensidige Fjendtligheder ind i Østersøen. De herover i Aarene 1780 og 1794 afgivne Erklæringer havde haft Hensyn til de samtidige Konventioner og stode i uløselig Forbindelse med dem. Disse Konventioner bestode ikke mere, derfor heller ikke de Erklæringer, som havde haft dem til Grundlag. For paa ny at opstille det nævnte Princip, maatte der afsluttes nye Traktater mellem Østersømagterne; men disse vilde ikke kunne tænkes, uden at alle de Østersøen omkransende Lande vare nevtrale, saa at ingen anden Magt havde nogen Foranledning til at foretage sig krigerske Handlinger i Østersøen. For en slig fredelig Ro vare Østersøens Strandbredder vidt fjærnede paa en Tid, da Svenskerne befandt sig i aabenbar Krig, i hvilken de havde England til Allieret, da Pommern var Skuepladsen for Krigsbegivenheder mellem franske, svenske og engelske Hære, da næsten alle preussiske Landsdele endnu vare besatte af den franske Hær, og da Preussen selv satte sine Havne i en mod England fjendtlig Forfatning. Som Følge heraf var det omtalte Princip paa ingen mulig Maade anvendeligt for Øjeblikket, og Rusland, som var mest interesseret i, at Princippet ikke krænkedes, hvis det bestod, vilde sikkert dele den danske Regerings Opfat-

telse deraf. I øvrigt hørte dette Princip til dem, hvis Anerkjendelse af andre Magter man aldrig havde betragtet som en Ret, hvorfor der ogsaa altid tidligere, naar Princippet var opstillet, tillige var blevet udrustet en betydelig væbnet Styrke af Østersømagterne, som lod det komme an paa, om nogen vilde byde deres forenede Kræfter Trods.

Didelot indvendte ikke noget mod denne Udvikling og ytrede, hvad Bernstorff særligt lagde Mærke til, heller ikke noget om Taylors Ankomst.

Desto mere oprørtes Bernstorff selv — nu, da den engelske Flaades Ankomst havde ydet et nyt Vidnesbyrd om den engelske Regerings Hensynsløshed — over Valget af denne Gesandt. Han følte ligesom en Trang til at lade sin Harme gaa ud over denne og aftalte derfor med Hofmarskalk Hauch, at Taylor ikke skulde modtages af Kongen den 7de Avgust, som det først havde været bestemt. Han lod Taylor vide, at en let Upasselighed hos Kongen gjorde en Opsættelse af Avdiensen nødvendig. Det var et Paaskud, som han ikke var utilfreds med at Taylor gennemskuede, og det vilde han utvivlsomt; thi Statsraadsmødet og Taflet, som sædvanlig fandt Sted om Fredagen, bleve ikke opsatte. Med nogen af de engelske Gesandter talte Bernstorff slet ikke i denne Tid. Der havde været berammet et Møde mellem ham og Garlike til om Torsdagen den 6te i Anledning af noget, de havde at afgjøre om Rist; men Garlike undskyldte sig i en Billet.

Til Fredag forandrede imidlertid hele Situationen sig ganske betydeligt. Hidtil havde der kun vist sig engelske Orlogsskibe, hvem man ikke kunde tillægge anden Opgave end en maritim Demonstration, men den 6te om Aftenen Kl. 9½ afsendte Chefen for Vagtskibet ved Kron-

borg, Kapitajnlieutenant Gerner, følgende Melding til Admiralitetet:

„Kl. 3 kom syd fra Briggen „Intelligent“ paa 12 Kanoner, ført af Lieutenant Tucker, fra Kiel efter 3 Dages Rejse og ankrede her.

Kl. 5 kom nord fra Briggen „Agressor“ paa 12 Koronader, ført af Lieutenant Watson. Han sagde at have 24 Skibe under Konvoj, som ikke ere indkomne, og at vi hvert Øjeblik kunne vente en Transportflaade paa 80 Sejl, som han havde passeret i Kattegat. Paa samme Tid indkom Briggen „Minx“ paa 14 Koronader, ført af Lieutenant Manderson. Han havde to fladbundede smaa Fartøjer med en Rappert forud i hvert paa Slæbetov og fortalte, at vi vilde komme til at se et Par Hundrede Stykker af dem, og at han var gaaet ud her fra i Gaar for at hente dem, hvilket er rigtigt. Kl. 5½ indkom Briggen „The Mariner“ paa 14 Koronader, ført af Lieutenant Lapslie, og strax efter indkom et lidet Todæks-Skib, der ikkun havde Koronader paa øverste Dæk, men da den lagde sig helt ovre til svensk Side, har jeg ikke haft Fartøj om Bord paa ham endnu.

Jeg kan ikke undlade at underrette det høje Kollegium om, at den svære Fregat, der i Morges krydsede sig sønden efter, og som Kl. 7½ her igjen kom til Ankers agter for Fregatten, har haft Admiral Gambier og Sir Home Popham om Bord, da vi bestemt saa' dem der at gaa fra Borde.“

Nu havde Transportflaaderne altsaa lagt Vejen over Øresund ligesom Orlogsskibene. Der var Midler tilstede for de engelske Øverstbefalende til at foretage noget andet end en blot maritim Demonstration. Dette forandrede i væsentlig Grad Situationen.

Admiralitetets ældste Deputerede, Admiral Wleugel, blev meget alarmeret over den modtagne Melding og raadslog med General Peymann. I Forening henvendte de sig til Statsminister Schimmelmänn, som i en lille fransk Billet, afsendt til Bernstorff Slot, bad Direktøren for det udenrigske Departement om at samles med de nævnte tre til Raadslagning paa Frederiksberg Slot den 7de, for at der kunde blive sendt en Expres til Kronprinsen i Kiel. Schimmelmänn skrev i denne Billet, at han kun til et vist Punkt delte Wleugels og Peymanns Alarm, men at han i hvert Fald ansaa Situationen for værdig til alvorlig Overvejelse.

Ved Raadslagningen, som derefter fandt Sted paa det kongelige Residensslot ved Frederiksberg, forelaa der en stor Del andre Meldinger, som alle stadfæstede Kapitajnlieutenant Gerners. Bernstorff maatte indrømme, at Sagen nu forekom ham alvorligere og frygteligere, end den hidtil havde gjort. Imidlertid forandrede den dog efter hans Mening ikke i den Grad Tingenes Stilling, som man kunde synes. Den gjorde Faren større, saafremt der overhovedet var nogen Fare, men den viste ikke Faren nærmere, mere truende. Vel maatte han nu ansé det for utvivlsomt, at vi vare tagne med i Betragtning ved Planen for den engelske Expedition, men han fastholdt vedblivende, at Planen maatte være baseret paa urigtige Forestillinger og Forudsætninger om vor Stilling, Stemning og Fremfærd. At den engelske Øverstkommanderende kunde have Befalinger, i Følge hvilke han uden Hensyn til de Tilstande, han maatte forefinde, og de Oplysninger, han maatte modtage af Garlike, skulde udføre noget fjendtligt, var efter hans Mening ikke at befrygte.

Som Følge heraf fandt han ikke, at de fremlagte Meldinger afgave nogen Grund til at træffe Forsvarsforanstaltninger. Han mente, man burde oppebie Kronprinsens Befalinger, i Særdeleshed da man om faa Timer kunde have Efterretninger fra Kiel, hvis Kronprinsen i Anledning af de første til ham afgaaede Beretninger om den engelske Orlogsflaades Ankomst havde afsendt en Stafet. Hvis Forsvarsanstalter skulde være alvorlige og betyde noget, vilde de vække Opsigt, og dette vilde være skadeligt. Det vilde ogsaa staa i Strid med, at han fra sin Side indtil nu havde iagttaget fuldstændig Tavshed over for de engelske Gesandter. Ja — han havde ikke engang forlangt Erklæringer af dem om det, som foregik, og dette maatte dog afgjort gaa forud for ethvert Skridt, som bestemt pegede paa, at vi troede at have noget at befrygte.

Wleugel og Peymann mente, at der var visse Sikkerhedsforanstaltninger, som dog ikke kunde undlades. Batterierne maatte dog have Krudt og tilstrækkeligt Betjeningsmandskab. De foresloge derfor, at der i det mindste kjørtes Krudt fra Amager ud til Batterierne, at der sendtes Mandskab til „Prøvesten“ og Forstærkning til Kronborg. Bernstorff vilde dog i det højeste billige saadanne Forberedelser, som kunde ske ubemærket, men dog kunde tjene til at lette alvorligere Foranstaltninger, naar enten Kronprinsen skulde befale saadanne, eller en uventet truende Vending af Tingene vilde gjøre saadanne uafviselige.

Raadslagningens Resultat blev, at de modtagne Rapporter skulde sendes pr. Stafet til Kronprinsen. Bernstorff paatog sig Sendelsen. Han skrev strax paa Slottet i al Hast en Beretning til Broderen, som han lagde ved

det øvrige, der skulde afsted. Som han var færdig — Kl. 4 om Eftermiddagen —, modtog han en Efterretning, der bevægede ham til at føje følgende Efterskrift til sin Beretning: „Efter at jeg har skrevet dette, har jeg set et Brev fra Helsingør, i Følge hvilket Admiral Gambier skal have faaet fredeligere Efterretninger fra England. Ogsaa skal den paa Flaaden værende Admiral Sidney Smith være kaldt tilbage for at overtage Kommandoen i Archipel i Louis's Sted.“

Den Stafet, som afgik med disse Breve fra Frederiksberg Slot den 7de Kl. 4 Eftermiddag, havde den 9de om Morgen passeret Flensborg, da han 1 Mil sydligere mødte Kronprinsen, som hemmeligt havde forladt Kiel og ilede mod Hovedstaden. Kronprinsen brød Brevene og læste dem, hvorefter han forøgede Indholdet med følgende Billet til Bernstorff i Kiel:

„Mein lieber Graf Bernstorff. Diese Estafette habe ich angehalten und die Papiere an Ihnen gebrochen. Diese sind allerdings beunruhigend, aber am Ende von Ihr Bruders Rapport werden Sie finden, dass Gambier hat friedliche Nachrichten von England erhalten. Ebenfalls soll Sydney Smith abgerufen sein um Admiral Louis in Archipelagus abzulösen. Grüßen Sie meine Frau und Tochter. Stets der Ihrige

Frederik K. P.

Helligbæk, eine Meile von Schleswig, 9ten August 1807, 9½ Vormittags.“

Kronprinsen havde allerede den 6te Avgust, da Stafetten indtraf med Efterretningen om den engelske Orlogsflaades Ankomst til Sundet, taget under Overvejelse, om han ikke strax burde rejse til Kjøbenhavn. Imidlertid sendte han den 7de kun sine noksom bekjendte Befalinger afsted;

men denne Dag begyndte Samtalerne i Kiel med Mr. Jackson, den Afsending, som den engelske Regering havde skikket særligt til Kiel, og som allerede var kommen der den 6te Avgust, og det var en Følge af det, som nu skal berettes, at Kronprinsen den 8de om Eftermiddagen gjorde Alvor af at tage til Kjøbenhavn.

Den 6te Avgust om Aftenen meldte Mr. Jackson sig med en fransk Billet til Chr. Bernstorff, der i Oversættelse lyder saaledes:

Hr. Greve!

Jeg iler med at tilkjendegive Deres Excellence min Ankomst til Kiel, og at jeg af Hans Britanniske Majestæt har faaet et Hverv af yderste Vigtighed for vore to Stater.

Vil De, min Herre, angive mig den Tid, da jeg kan have den Ære at tale med Dem om denne Gjenstand og i Overensstemmelse med den Ordre, jeg har modtaget, bede Dem om at forskaffe mig en Lejlighed til at gjøre Hs. Højhed Kronprinsen min Opvartning.

Jeg griber med den største Tilfredsstillelse det første Øjeblik efter min Ankomst for at forny for Deres Excellence Forsikringen om min Højagtelse.

Jackson.

Da Udenrigsministeriets Sæde var Kjøbenhavn, hvor ogsaa Regeringen opholdt sig, og alle diplomatiske Anliggender behandledes dér, var denne Mission strax Chr. Bernstorff paafaldende, men han svarede Jackson den 7de om Morgen, at hvorvel hans herværende Stillings Natur ikke kunde tilstede officielle Meddelelser mellem ham og en fremmed Gesandt, var han dog meget villig til at underholde sig med Jackson fortroligt om alt, hvad

der kunde angaa det danske og det engelske Hofs gjensidige Interesser.

Strax efter at han havde afsendt dette Svar, begav han sig -- eftersom hans Bolig i Kiel endnu ikke var i den Stand, at han kunde modtage Besøg dér -- til den engelske Afsending, og der paafulgte derpaa en lang og yderst levende Samtale, der strejfede alle de Tvistepunkter, som diplomatisk bestod mellem England og Danmark, men især dog samlede sig om den Beskyldning, som Garlike og Taylor havde givet Ord i Kjøbenhavn, og som Jackson her gjen tog, at Danmark ikke vilde stille sig fjendtligt til Frankrigs og Ruslands nye Planer. De samtalende bleve mere og mere heftige, thi Jackson var brutal og formløs, og Bernstorff synes ikke at have holdt sig tilbage. Eftersom han forud havde erklæret og ideligen gjen tog, at han ikke kunde indlade sig paa nogen officiel Forhandling, kunde han -- som han meddelte Broderen -- saa meget mere ubunden overlade sig til sine dybt oprørte Følelser i Anledning af Englands Opførsel.

Da Jackson, paa Grund af Bernstorffs Uvilje til at modtage nogen officiel Meddelelse, ikke med tilstrækkelig Bestemthed kunde komme til at tale om sin Sendelse og sine Forslags Natur, blev det vanskeligt for Bernstorff at danne sig en Forestilling om, hvad det egentlig var, England vilde. Men ved at overveje og sammenstille de faldne Ytringer forekom det ham dog, at de kunde føres tilbage til følgende, som han meddelte sin Broder:

„Den engelske Regering er sikkert underrettet om, at Frankrig kun venter paa det Øjeblik, da en tilstrækkelig stærk Hær vil være samlet ved den holstenske Grænse, for at tvinge Danmark til at tiltræde de Foranstaltninger mod Englands Handel og Skibsfart, som ere

iværksatte i alle de Lande, der staa under fransk Indflydelse.

Den engelske Regering er sig selv skyldig, ikke rolig at afvente det Øjeblik, da Frankrig vil bringe denne Hensigt til Udførelse ved at sætte sig i Besiddelse af de Hjælpemidler, som Danmark byder det mod Storbritannien, men meget mere at forekomme det ved kraftige og afgjørende Forholdsregler.

Da det paa den ene Side skorter Danmark paa tilstrækkelige Modstandsmidler mod Frankrig, og paa den anden Side Danmarks Hensigt at ville yde Modstand ikke kan blive tilstrækkeligt garanteret ved almindelige og ubestemte Forsikringer, saa ser den engelske Regering sig sat i den Nødvendighed at tilbyde Danmark:

enten paa det nøjeste at forene sig med England og med det at aftale alle til Landets Sikring og Velfærd nødvendige Forholdsregler

eller ogsaa at give samme et til dets Sikkerhed nødvendigt Pant.

Herover maatte Danmark snarest muligt fatte Beslutning og erklære sig.

Hvad den engelske Regering tænkte sig ved et til dets Sikkerhed nødvendigt Pant, erfarede Bernstorff ikke. Jackson udtalte sig ikke nærmere derom, og Bernstorff følte sig, som han skrev til Broderen, paa Grund af Samtalens hele Natur ikke kaldet til derover at affordre ham nogen bestemt Oplysning. Andensteds fra vide vi, at man i militære Kredse antog, at Pantet maatte bestaa i en Havn, en mindre Ø eller maaské Sjælland.

Da Jackson uden Hensyn til, hvad Bernstorff havde udtalt om Kronprinsens Stilling i Kiel, vedblivende forlangte at gjøre denne sin Opvartning, eftersom det i hans

Instruktion udtrykkeligt var foreskrevet ham at fremsætte det engelske Hofs Forslag for ham, lovede Bernstorff til sidst at underrette Kronprinsen om hans Begjæring og derover at udbede sig Kronprinsens Befalinger.

Dette gjorde saa Bernstorff, og Resultatet vil fremgaa af følgende Ord, som Bernstorff efter Hjemkomsten fra Kronprinsen som Postscriptum føjede til den Beretning til Broderen, der afgik den 7de Avgust:

„Jeg kommer nu fra Kronprinsen, og da jeg om en Time atter skal hen til ham, og jeg desuden har saa meget andet at tage vare, kan jeg nu kun slutte.

I hvilken Bevægelse jeg har fundet og forladt Kronprinsen, lader sig ikke beskrive. Han er ubesluttet paa, om han selv skal gaa til Kjøbenhavn eller ej. Hvad der efter min Mening lader sig sige derfor eller derimod, kan jeg ikke her sætte ud fra hinanden. Kronprinsen vil se Jackson i Morgen Formiddag (den 8de Avgust). Jeg vil imidlertid forud betyde denne, at det ikke er Kronprinsens Hensigt at indlade sig med ham i politiske Forhandlinger. Jeg er derimod i Betragtning af den trængende Fare i Øjeblikket meget tilbøjelig til, hvis Kronprinsen billiger det, at erklære mig for avtoriseret til at høre hans Forslag og, saafremt disse Forslags Natur i og for sig tillader det, at forhandle med ham derom. Jeg vilde da mest bestræbe mig for at vinde Tid og, om muligt, lede Forhandlingerne saaledes, at den virkelige Fuldbyrkelse af den Voldshandling, hvormed vi trues, i det mindste udebliver, indtil det er afgjort, om den engelske Regering antager den russiske Mægling og derved baner Vej for den almindelige Fred. Men at Jackson skulde være bemyndiget til eller paa nogen Maade skulde indlade sig paa at tilstaa os denne Frist, — derom har jeg

ikke det ringeste Haab. Jeg maa opgive i Dag at sige Dig mere. Din Stafet bekom jeg i Gaar Morges. Kronprinsen har fuldstændigt billiget Din Opførsel og Dine Ytringer til Taylor — ogsaa det Raad, Du efter Din Skrivelse i Dag gav Peymann.“

Den 8de Avgust havde Bernstorff om Morgenens en ny Samtale med Jackson, hvilken dog ikke førte videre end den Dagen forud. Jackson vilde, som Bernstorff troede at bemærke, holde sig bag Bjærget, til han havde talt med Kronprinsen. Og da det nu, som før, forekom Bernstorff vigtigst at vinde Tid, troede denne snarere at burde undvige end opmuntre til en definitiv Explikation. Talen drejede sig derfor om det samme som den foregaaende Dag. Bernstorff talte om de falske Efterretninger, England satte Lid til, om det russiske Hofs Stemning, der ikke var saa engelskfjendtlig, som man troede, og om, at nogen Fare fra fransk Side ikke var tilstede for de engelske Interesser i Danmark, da England, selv efter et fransk Indfald i Holsten, kunde forhindre en Erobring af de Dele af det danske Monarki, til hvis Beskyttelse den engelske Hærs Bistand vilde være virksom. Men alt dette gjorde intet Indtryk paa Jackson. Han beraabte sig paa sine Instruktioners Bestemthed og Begrænsning og kom stadig tilbage til, at Alliance eller Krig var det Alternativ, som han skulde give os Valget imellem. Imidlertid gav han dog at forstaa, at hvis vi valgte Alliance, vilde den engelske Regering yde os 25 Linieskibe og 40,000 Mand til Beskyttelse, ja være tilbøjelig til at byde endnu mere, hvis vi fordrede det. Ogsaa slog han paa Muligheden af en Skadesløsholdelse ved Kolonier for det Tab, som et Brud med Frankrig kunde tilføje os. Bernstorff fra sin Side tilkjendegav ham, at han af Kronprin-

sen var bemyndiget til at høre paa ham og i fornødent Fald forhandle med ham, saa at Forhandlingerne kunde begynde, naar først den Avdiens havde fundet Sted, efter hvilken Jackson higede.

Denne fandt nu Sted i Løbet af Dagen, og umiddelbart efter modtog Bernstorff to Breve, et fra Kronprinsen, et fra Jackson.

Det første, som gives i det Sprog, hvori det skreves, lød saaledes:

„Meine Unterredung mit Jackson war ziemlich lebhaft auf beiden Seiten. Von Unterpfand war nicht die Rede. Gründe nahm er nicht an; dagegen beschuldigte er Rist, und dass wir in unseren Arsenalen uns bereit machten zum Krig gegen England, und da ich ihm bewies, dass dies Unwahrheit war, wich er aus und sagte ziemlich deutlich, dass wir entweder uns alliiren mussten oder auch Krieg haben konnten.

Ich erwiderte, dass ich dies als Prinz und General nicht anhören konnte, und erwies ihn an Ihnen, mein lieber Graf, damit er näher müsste sich expliciren. Er sagte ja und fing wieder an zu sagen, dass er pleins pouvoirs hätte um mit Ihnen alles abzuschliessen.

Wenn Sie Zeit haben, erwarte ich Sie um 6 Uhr diesen Nachmittag im Garten.

Frederik, K. P.*

Brevet fra Jackson lyder i Oversættelse saaledes:

„Jeg kommer i dette Øjeblik fra Hs. Højhed Kronprinsens Avdiens, for hvem jeg har fremsat det, som jeg var bemyndiget til fra mit Hof. Hs. Højhed Kronprinsen har gjort mig den Ære at sige mig, at han vilde bemyndige Deres Excellence til at indtræde i Diskussionen med mig om det Anliggende, hvorom der handles. Tiden

trænger, og jeg beder derfor Deres Excellence om at nævne mig den Tid, da jeg kan have den Ære at komme sammen med Dem og fremsætte paa ny de Motiver, der forpligte til en hurtig Antagelse af de Tilbud, som min Konge har paalagt mig at gjøre.

Jeg gjentager med Højagtelse for Deres Excellence Forsikringen om min Ærbødighed.

Jackson.“

Da Bernstorff om Eftermiddagen gjensaa Kronprinsen, fandt han ham besluttet paa uopholdelig at rejse til Kjøbenhavn. Han holdt Faren for uundvigelig og mente, at hans Kald anviste ham hans Plads, hvor den var størst.

Her maa vi lægge Mærke til, at Kronprinsen efter Bernstorffs Referat til Broderen bruger Udtrykket Faren. Det er ikke Krigen, han ansér for uundgaaelig. Tvært imod. Han tillagde endnu ikke Englands Forehavende nogen synderlig Alvor. Han forestillede sig, at England ligesom i 1801 vilde øve et Tryk paa os, maaské angribe Sjælland ligesom da, men at det hele saa vilde ende med et Kompromis ligesom da, en Forpligtelse fra vor Side til ikke at lukke vore Havne for Englænderne, ikke at udruste Flaaden eller noget saadant. Hans Udtryk i det nys gjengivne Brev til Bernstorff om Samtalen med Jackson: „oder auch Krieg haben konnten“ og hans lille Billet til Bernstorff fra Landevejen syd for Flensborg, vise ogsaa, at han rejste til Kjøbenhavn med Forestilling om en mindre Krigsfare, end der slog ham i Møde fra det Øjeblik, han var kommen i Land paa Sjælland. Derimod maatte der rustes, Sjælland maatte sættes i Forsvarsstand, og han var den eneste, som kunde gjøre det hurtigt. Derfor skrev Bernstorff ogsaa til Broderen,

at Kronprinsens Nærværelse i Kjøbenhavn i Virkeligheden var nødvendig for at forebygge en endeløs og uberegnelig Forvirring, og det, hvilken Vending de politiske Forhold end vilde tage.

At Kronprinsen aabenbart ikke saa' rigtigt paa Krisen, har Christian Bernstorff selvfølgelig en væsentlig Del af Ansvaret for. Denne begik den samme Fejl som Broderen, ikke rigtig at tage Situationen under Øje. Ligesom J. Bernstorff ikke forespurgte sig hos de engelske Gesandter om Flaadens Bestemmelse, som for ikke at udrives af de Forestillinger, han havde dannet sig selv om dens Ufarlighed, saaledes søgte Christian Bernstorff for at vinde Tid at undvige en definitiv Explikation fra Jacksons Side om det engelske Foretagendes Øjemed. Han anede paa denne Tid ikke, at den engelske Regering i sin Hensynsløshed havde berammet et Tidspunkt, inden hvilket vi skulde have bestemt os, at Krigen vilde udbryde, naar den Frist var siddet over, og at Flaaden saa vilde være Krigens foreløbige Maal. Han saa' Sagen omtrent som Kronprinsen — herom indeholde flere af hans Depecher til danske Gesandter i Udlandet Vidnesbyrd — og bildte sig i alt Fald ind, at Faren fra Englands Side betydeligt vilde forringes, naar man blot kunde overbevise den engelske Regering om, at de Forudsætninger med Hensyn til Frankrig og Rusland og Danmarks Forhold til disse, hvorpaa dens Optræden hvilede, vare usande.

Imidlertid traadte nu Christian Bernstorff mere i Baggrunden med Hensyn til Forhandlingerne med England. Kronprinsen havde besluttet ikke at tage ham med til Kjøbenhavn, men at efterlade ham i Kiel. Han skrev derom til sin Broder den 8de i det samme Brev,

hvori han beder denne om at opsøge Kronprinsen Tirsdag Morgen i Kjøbenhavn, men ellers ikke at omtale hans Ankomst for nogen, da Kronprinsen ikke ønskede, man skulde vide noget om hans Komme: „Jeg var fattet paa, at han vilde have taget mig med. Og jeg havde i visse Maader heller ikke kunnet ønske andet. Min Følelse tilsiger mig, at jeg i et saa afgjørende, skæbnesvangert Øjeblik kun kan søge mit Kald ved hans Side. Men han har besluttet anderledes. Det forekom ham, da han finder Dig i Kjøbenhavn, hensigtsmæssigere at efterlade mig her og at anbetro mig Omsorgen for de politiske Forhold med Hensyn til Landene her. Det saa meget mere, som vi ikke kunne afvise Muligheden af en Afbrydelse af Forbindelsen med Sjælland. Han har til dette Hverv efterladt mig en uindskrænket Fuldmagt og opgivet Civil- og Militærøvrighederne at vende sig til mig i alle de Tilfælde, i hvilke politiske Forhold indtræde, og at efterkomme alle af mig til dem rettede Rekvisitioner.“

Samme Fuldmagt indeholdt ogsaa en Bemyndigelse for Bernstorff til at forhandle med Jackson; thi den lyder i sin Helhed saaledes:

„Da jeg paa en kort Tid har i Sinde at være fraværende fra Hertugdømmerne, saa har jeg tillagt saa vel Statholderskabet som Overretterne i begge Hertugdømmerne den fornødne Anvisning til at iværksætte de Foranstaltninger, som De i politisk Henseende maatte finde nødvendige.

Medens samme min Fraværelse bemyndiger jeg Dem herved til efter bedste Skjønnende og saaledes, som De agter at tilsvare, at træffe de Foranstaltninger i Hertugdømmerne, som De i politisk Henseende maatte finde

nødvendige, samt at iagttage, hvad De maatte ansé tjenligt i Anledning af de Propositioner, som gjøres af den engelske Befuldmægtigede Jackson.

Hovedkvarteret Kiel, den 8de Avgust 1807.

Frederik, K. P.

Til

Hr. Statsminister, Gehejmerraad Grev Bernstorff,
Ridder o. s. v.“

Fuldmagten synes ogsaa i saa Henseende vid nok, men nogen Instrux eller diplomatisk udfærdiget Fuldmagt havde Bernstorff ikke, og han var selv overbevist om, at Jackson strax vilde ile til Kjøbenhavn, saa snart han hørte, at Kronprinsen var rejst. Han var fuldkommen paa det rene med sig selv om, at Underhandlingernes Sæde nu var forlagt til Kjøbenhavn, hvorfor han ogsaa bevidnede Broderen, hvor trykkende, ja over al Maade smertelig Følelsen var ham af de Vanskeligheder, hvormed denne vilde faa at kæmpe.

Hele Aftenen dvælede hans Tanker herved. Men jo mere han grublede, desto mindre formaaede han at finde en Udvej. „En Krig med England,“ skrev han til Broderen, „er for os en Ødelæggelseskrig; men enhver Eftergivenhed mod Englands Fordringer maa ufejlbarligt hidføre et Brud med Frankrig.“ Dette var netop Grunden, hvorfor vi burde have truffet et politisk Valg, hvis vi vilde have undgaaet at overlade det til Tilfældet, med hvem vi skulde alliere os. Men Bernstorff kom ikke ud over den Forestilling, at det var Neutraliteten, der skulde forsvares, altsaa mod den, som først krænkede den. Hans Raad til Broderen gik kun ud paa, at han skulde søge at vedligeholde en Slags Forbindelse med Garlike, for gennem ham at virke paa Jackson, og tillige søge at formaa

den russiske Gesandt Lisakewitz til at virke for en Udjævning eller Opsættelse af Fjendtlighederne. Dertil mente han, at Lisakewitz maatte være kaldet, da hans Hof paa denne Tid optraadte som Mægler mellem England og Frankrig.

Imidlertid maatte Jackson nu have Svar paa sit Brev af 8de. Den 9de om Morgen sendte Bernstorff ham følgende Billet:

„Min Herre!

Jeg har modtaget den Note, De har gjort mig den Ære at adressere til mig i Gaar Aftes.

Jeg har i Dag at underrette Dem om, at Øjeblikkets Omstændigheder have bevæget Kronprinsen til at begive sig til Kjøbenhavn.

Dersom det — trods dette — endnu skulde passe Dem at forhandle med mig, vil De finde mig beredt til at høre og modtage de Forslag, som De maatte have at gjøre mig. Jeg kunde i saa Fald, hvis det konvenerer Dem, begive mig til Dem Kl. 12.

Modtag, min Herre, Forsikringen o. s. v.“

Jackson svarede mundtligt tilbage med Buddet, at han vilde vente Ministeren Kl. 12, men strax efter ilede han til Bernstorff, hos hvem han viste sig bestyrtet over Kronprinsens Afrejse og spurgte, om han nu ogsaa var bemyndiget til at afslutte en Traktat med ham, da ellers Underhandlingerne maatte anses for afbrudte og Krigen begyndt. Hertil svarede Bernstorff, at han endnu stedse var bemyndiget til at høre paa hans Forslag og diskutere dem med ham, men ikke videre, hvorfor Jackson indtrængende bad, ja besvor ham om at angive et Middel til at benytte den Tid, der var tilovers, til at bringe en Forstaaelse i Gang. Han betroede ham nemlig nu, at Cheferne for den britiske Sø- og Landmagt havde Ordre

til ikke længere end til næste Fredag at afvente Underhandlingernes Gang. Og da han nu var i Færd med at afsløre, kom det ogsaa frem, at det Pant, man ønskede, var Flaaden, men Bernstorff forstod dog ikke dette ganske saaledes, som det senere fordredes. Jackson forestillede sig nemlig vor Flaade udrustet, og han talte om den store engelske Overmagt af 25 Linieskibe og 40,000 Mand, som den nødvendigvis maatte overgive sig til.

I øvrigt synes Bernstorff her selv at have opfordret ham til at rejse til Kjøbenhavn. Thi da Jackson, som nævnt, bad ham om at anvise ham et Middel til at virke for en Forstaaelse, svarede Bernstorff, at han lige fra Begyndelsen af havde gjort opmærksom paa Uregelmæssigheden og Formløsheden af en Underhandling i Kiel, ja tilføjede endog, at selv om Kronprinsen var bleven her, vilde han ikke have bekvæmnet sig til at tage en Beslutning, som var afgjørende for Danmarks hele politiske System, uden at have forelagt Kongen den til Sanktion. Og da Jackson dertil bemærkede, at der saa ikke var andet for ham at gjøre end at følge Kronprinsen til Kjøbenhavn, for der at gjøre et sidste Forsøg paa at bringe en Udjævning i Stand, billigede Bernstorff det, eftersom Kjøbenhavn var det naturlige Sted, hvor politiske Forhandlinger med fremmede Hoffer skulde føres.

Efter at have forladt Bernstorff, besluttede Jackson sig til at gaa til Søs til Kjøbenhavn og indskibede sig om Aftenen. Men Dagen efter, den 10de, kom han som Følge af ugunstig Vind tilbage til Kiel, for nogle Timer efter at tiltræde Rejsen over Land til Kjøbenhavn. I det Par Timer, han var i Land inden Bortkjørslen, udspurgtes han af en Baudissin, rimeligvis en Grev Baudissin til Knoop, som berettede Bernstorff, hvad han havde kunnet

„pumpe“ ud af ham. Det, Jackson ytrede, angik dog mest kun almindelige evropæiske Spørgsmaal. Det eneste, der for os kan have nogen Interesse, var, at Jackson beklagede sig over, at man ligesom vilde undgaa en Diskussion med ham.

Efter Jacksons Afrejse var Christian Bernstorff spændt paa at høre, hvorledes Sagerne politisk vilde udvikle sig i Kjøbenhavn. Han benyttede Tiden til at udarbejde Fremstillingen af det passerede for vore Gesandter i Udlandet, men opskræmmedes pludselig ved foruroligende Efterretninger fra Kammerjunker Levetzau i Hamburg. Som bekjendt, troede Bernadotte ikke paa vor Skyldfrihed med Hensyn til Englænderne, men mente, vi spillede under Dække med dem. Den 10de havde han efter en Ordre fra Kejseren afbrudt en Badekur i Travemünde, var kommen til Hamburg, og Troppebevægelser fandt Sted — som det senere viste sig — til Holland. Følgende lille Brev fra Bernstorff til Broderen af 12te Avgust, oversat fra Tysk, vil bære Vidnesbyrd om hans Stemning disse Dage:

„Jeg benytter Baudissins Afrejse for at meddele Dig Koncepterne til mine afgaaede Depecher. Jeg ønsker, at de maa finde Dit Bifald. Med Sikkerhed tør jeg ikke regne derpaa, thi det kunde i hvert Fald synes omtvisteligt, i hvad Aand vi bør fremstille vor Sag, især i Paris. Over al Maade græsselig vilde vor Stilling være, hvis den franske Regering virkelig af det engelske Angreb vilde tage et Paaskud til egenmægtigt at besætte Holsten. Skulde en Fare af den Art nærme sig, begiver jeg mig til Altona og træder i personlig Forbindelse med Bernadotte. Efter de første Fjendtligheder, som Englænderne maatte udøve, lader jeg de herværende Havne spærre

for dem og al herværende engelsk Ejendom beslaglægge. Hvilken Udsigt! Hvilket Tidspunkt! O, lad os endnu tilkæmpe os Kraft og Besindighed, for at Farens Dage og de tunge Prøvelser ikke skulle røve os det sidste kostelige Klenodie, den ubesmittede Ære! O, at jeg i disse skæbnesvangre Dage skal være fjærnet fra Dig, skilt fra Dig, Du over alt elskede, og være fremmed for en Fare, som derved først virkelig bliver gyselig for mig! Nat og Dag staar Billedet af Eders Stilling for mig og forfølger mig med alle sine Skrækk billeder. — —“

Bernstorffs Utaalmodighed efter at høre noget fra Kjøbenhavn blev sat paa Prøve; thi en Stafet, som rejste med Breve fra Kjøbenhavn af 11te, var gaaet om Bord i en Postjagt, som, for at undgaa de engelske Skibe, maatte gjøre en Omvej og til sidst var strandet paa Fyns Sydkyst. Først den 14de kom Stafetten til Kiel, men saa fik Bernstorff et Brev fra Broderen, der var skrevet den 11te, samme Dag Kronprinsen kom til Frederiksberg, om Aftenen, og i Oversættelse lyder saaledes:

„Kjøbenhavn den 11te Avgust 1807.

Jeg vilde forgjæves søge at beskrive Dig det Indtryk, som Dine Skrivelser af Fredag og Lørdag¹⁾ have gjort paa mig.

Saa truende, saa farlig, saa nær havde jeg ikke kunnet tænke mig den Krise, i hvilken vi uforskyldt befinde os. Maaské maa jeg bebrejde mig, at jeg ikke har forestillet mig Faren saa stor og derved bidraget til, at man har undladt Foranstaltninger, som nu vilde have været til Nytte. Men jeg har handlet efter bedste Overbevisning. Ogsaa er det dog vel tvivlsomt, om saadanne

¹⁾ De Breve, som berettede om Jacksons Ankomst til Kiel.

Foranstaltninger ikke havde udøvet en skadelig Virkning. At Krisens Udvikling pludselig kunde naa os fra Kiel af, kunde jeg i min Uvidenhed om Jacksons Sendelse ikke ane.

Din sidste Skrivelse¹⁾ erholdt jeg Dags Morgen. Jeg havde, da Sagen én Gang er kommen saa vidt, inderligt ønsket, at Kronprinsen vilde komme her for at bringe Enhed i det hele og for ikke at lade de herværende Myndigheder (mig og alle) uden Ledelse med det skrækeligste Ansvar i det mest afgjørende og farefuldeste Øjeblik. Men jeg havde forudsat, at Du vilde ledsage ham. At erfare, at han vilde komme uden Dig, har bestyrtet mig over al Maade. Jeg befinder mig derved i en Stilling, hvis Vanskeligheder og Ansvar svimle for mig. Forgjæves har jeg bedet Kronprinsen om at kalde Dig hid.

Jeg begav mig strax efter Modtagelsen af Din Skrivelse til Staden, hvor Kronprinsen kom nogle Timer senere mellem Kl. 12 og 1.

Du kan tænke Dig den Art Existens, i hvilken jeg senere har befundet mig, og vil begribe, at jeg kun kan skrive af Pligt.

Hvorledes Tallet paa engelske Skibe i Sundet er tiltaget, vil Du kunne se af vedliggende Beretning. De, som senere ere komne til, betyde ikke meget.

I Gaar erholdt jeg hoslagte Brev fra Taylor, hvori han beder mig om en Samtale. Jeg troede nu at kunne sætte mig ud over den Formsag, at han ikke har haft Avdiens, og tilsagde ham derfor til i Dag Kl. 1.

Fra Garlike erholdt jeg ligeledes i Gaar vedlagte

¹⁾ Hvilken anmeldte Kronprinsens Ankomst m. m.

Billet. Jeg havde nemlig i Torsdags, da han afsagde den aftalte Samtale og tilbød at komme en anden af mig bestemt Dag, bedet ham komme i Gaar. Jeg har i mit Svar, i hvilket jeg beklagede, at han ikke kom, udtrykt Ønsket om at faa en Samtale med ham. Men han har ikke senere ladet høre fra sig og skal i Dag være afrejst, hvorom jeg dog endnu ikke har nogen Vished.

Taylor var hos mig Dags Formiddag. Han sagde, at han havde villet underrette mig om Jacksons Komme, men at det nu var overflødigt, da Kronprinsen var kommen til Staden og maatte kjende Jacksons Forslag.

Jeg vilde ikke give til Kjende, at Kronprinsen fuldstændig havde hørt disse Forslag, end mindre, at jeg var ganske bekjendt med dem; men jeg fordulgte ikke for Taylor, i hvilken smertefuld Forundring Kronprinsen var bleven sat ved det, han havde maattet høre af Jackson.

Taylor ytrede, at ikke han, men alene Jackson var befuldmægtiget med denne Kommission og denne Underhandling, at han derfor fra sin Side ikke havde noget at sige; men at alt vilde afhænge af Udfaldet af Forhandlingerne med Jackson, om hvilke han nu først vilde afvente Efterretning.

Vor Underhandling var derefter ikke egentlig officiel Forhandling. Desto mere har jeg med ubunden Aabenhed kunnet lade Taylor høre alt, hvad der lader sig sige om hans Hofs Skridt, om Arten af dets Fremgangsmaade og om Grundløsheden af dets Bebrejdelser mod os og af Forudsætningerne med Hensyn til vort System og vore Følelser.

Jeg behøver ikke at gjentage dette for Dig og er ikke i Stand dertil, lige saa lidt, som jeg kan gjengive

Taylors Ord, der i det væsentlige sagde det samme, som Du har hørt af Jackson. Men han forebragte, uden Heflighed, snarere med en vis Frygtagtighed, hvad han kun daarligt forstod at udvikle, saa det ikke var svært at bringe ham til Tavshed med de Grunde, som vor Sags Renhed byder os.

Da jeg gjorde gjældende som et Tegn paa vort Maadehold og vor Tiltro til vor gode Sag, at vi i fulde 8 Dage have set Flaaden i en truende Stilling uden at forlange Forklaring derover af det engelske Gesandtskab og uden at træffe nogen Forsvarsforanstaltning, omtalte han de nu siden i Gaar trufne Forholdsregler, hvilke han lagde megen Vægt paa. Han ytrede, at han havde maattet give den engelske Admiral Underretning derom, og ikke vidste, hvorledes han vilde optage dette, og at saadant ikke vilde gjøre Forhandlingerne lettere og venskabeligere. Hvorpaa jeg lod ham føle det urigtige i, at han vilde forekaste os eller blot lade os høre, at vi endelig havde truffet nogle Foranstaltninger, som vi, truede i den Grad, ikke længer kunde undlade uden at drives en ridicule. Men tillige erklærede jeg ham, at vi øjeblikkeligt vilde indstille dem, saa snart han vilde meddele os den officielle Forsikring, at det engelske Armement ikke er rettet mod os, saa vi ikke vilde være udsatte for Fjendtligheder fra Englands Side.

For at gjøre mig nærmere bekjendt med Jacksons Kommission viste Taylor mig en Opsats, der var et Udkast til en hemmelig Artikel til en Konvention, som burde afsluttes. Den gik ud paa, at vor Flaade skulde udrustes og sættes under Kommando af de engelske Befalingsmænd, at England vilde give os den tilbage i samme Stand efter endt Krig og til Erstatning for Omkostnin-

ger vilde give os Subsidier. Jeg gav ham med Uvilje Papiret tilbage.

Jeg har i denne Samtale gjort Brug af alle de Ytringer, som Du efter Din Skrivelse har brugt lige over for Jackson. Tillige har jeg, for saa vidt jeg i denne Tingenes Tilstand kunde gjøre det, givet Taylor de fasteste Forsikringer om vor venskabelige Stemning mod England.

Mine Ytringer syntes at gjøre Indtryk paa ham, og han gav mig mange Forsikringer om sit Hofs Ønske, at alt vilde blive afgjort fredeligt med os. Men hvad hjælper det saa, naar Sagen blot afhænger af Jackson.

Om denne nu har forhandlet med Dig eller følger Kronprinsen her til, derom ere vi i Uvidenhed. I første Tilfælde kunne vi tænke os den skrækkelige Mulighed, at han, naar han finder Forhandlingerne fuldkommen utilfredsstillende, gennem en uden al Tvivl bestaaende Kjæde af Signalfartøjer her fra til Kiel, pludselig giver den engelske Admiral Avtorisation til at begynde Fjendtligheder.

Saaledes staa Sagerne her. Om vor Aktivitet behøver jeg ikke at sige Dig noget. Denne forøges meget derved, at Kronprinsen har til Hensigt meget hurtigt at gaa bort igjen. Om de Forhold, i hvilke han efterlader Sagerne her, hvilken Art af Ledelse han vil foretrække, derom har jeg intet Begreb, men jeg frygter de allerfarligste Ting, som næppe blive at udholde.

Ogsaa har Kronprinsen besluttet strax at føre Hoffet her fra. Mod denne Beslutning og mod hans egen Bortfjærnelse lader der sig i nogle Henseender intet indvende. Men der er mange Betænkeligheder derved. Navnlig opstaar der en stor Forlegenhed med Hensyn til corps

diplomatique, af hvilken jeg endnu ikke paa nogen Maade kan finde ud.

Jeg havde haabet at kunne skrive Dig vidtløftigere til om alt dette; men jeg er bleven saa forstyrret, at det er mig umuligt. Give Gud; at jeg næste Gang havde noget beroligende at meddele Dig eller endnu hellere erfarede noget saadant af Dig. Jeg er meget ilde til Mode ved denne Krise. Gud hjælpe os!

Kun endnu det. Med at give vore Gesandtskaber i Udlandet Efterretninger om Begivenhederne her er jeg — ogsaa hvis Kommunikationen forbliver aaben — ude af Stand til at befatte mig. Det skulde da være, at Du meddelte mig, hvad Du maaské vilde skrive til nogle, som Forskrift for det til de øvrige.“

Saa snart Chr. Bernstorff i Kiel havde modtaget og gjennemlæst dette lange Brev, satte han sig uopholdelig til at besvare det og meddele Broderen nogle Raad eller Anskuelser angaaende visse deri berørte Anliggender, men han var ikke kommen langt, da han modtog et Brev fra Nyborg, der nedslog de Forventninger, han havde gjort sig om en mulig fredelig Udjævning paa en eller anden Maade. Brevet var fra Kronprinsen, som altsaa maatte have forladt Sjælland. Det var skrevet med Bülow's Haand, derfor rimeligvis dikteret, men forsynet med en egenhændig Paaskrift af Kronprinsen: „Dette vilde De sende min Kone, naar de har læst det,“ hvilken Paaskrift dog ikke forhindrede Bernstorff fra at tilstille sin Broder det.

Brevet lyder saaledes:

„Nyborg den 13de Avgust 1807.

Min kjære Grev Bernstorff!

Min Rejse til Kjøbenhavn gik meget lykkelig; jeg ankom der om Middagen mod Kl. 12. De Engelske havde

aldeles efter de indkomne Rapporter lagt sig om Kronborg, som om de strax vilde lande. Transportskibenes Mængde var saare betydelig, og de øvrige Linieskibe og smaa Fartøjer vare stationerede fra Helsingør forbi Hveen gennem Hollænderdybet lige til Kastrup.

I Henseende til Defensionen paa Kjøbenhavns Red, da var der begyndt at arbejdes paa den tillige med Fæstningen, hvor særdeles Mandskab til Besætning manglede. Til at bringe dette i fuldkommen Orden behøvedes i det mindste 8 Dage endnu.

Mit første Øjemed var derfor anvendt paa at skaffe det Mandskab til Veje, som uomgængelig var fornødent. Om dertil bliver Tid, eller hvorvidt jeg deri haver været heldig, vil Tiden lære

Deres Broder haver samme Dag haft en Samtale med Minister Taylor, som vilde underrette ham om det, som Jackson var bemyndiget til, hvilket bestod omtrent i det samme, som jeg ved min Nærværelse i Kiel havde erfaret ved Jackson. Desuden beklagede Taylor sig over, at vi armerede, samt at han efter sin Pligt, som han behagede at kalde det, havde tilmeldt Admiralen derom, og at han ej vidste eller kunde vide, hvad Forandring dette vilde have i Admiralens Beslutninger. Deres Hr. Broder besvarede ham dette aldeles, som han burde, og fuldkommen efter mit Ønske. Efter alt dette fandt jeg baade Hs. Majestæt Kongens og min Nærværelse ej mere passende i Hovedstaden; jeg besluttede derfor at forlade samme med Kongen.

Generalmajor Peymann gav jeg de fornødne Instruktioner og satte under ham som Næstkommanderende Generalmajor Bielefeldt og Kommandør Steen Bille af Søetaten. Med Deres Broder tog jeg følgende Aftale, at

han skulde blive tilbage i Kjøbenhavn, uagtet Statsraadet og en Deputeret af hvert Departement skulde følge Hs. Majestæt. Imidlertid paalagde jeg ham at følge efter i det Tilfælde, at Fjendtlighederne skulde begynde. End videre aftalte jeg med ham, at i Fald denne Ruptur med England kunde undgaas ved at give en Deklaration, at man ej vilde lukke sine Havne for dem, eller at man vilde lade Armeringerne blive in statu quo, kunde derved bevirkes, at de oppebie den russiske Mediations Antagelse, forinden at de gjorde noget Skridt mod os.

Den 12te om Middagen embarquerede vi os, efter først at have nøje erkyndiget os efter de Engelske i Bæltet og om de visiterende Skibe eller, hvad de i øvrigt foretog sig. Alle vare enige i, at de aldeles vare rolige, men som vi havde passeret Halskov og nærmede os Sprogø, bemærkede vi, at hele Eskadren gik under Sejl, og at en Færgejagt, som kom fra Nyborg, blev ved et Skud tvungen at løbe op til en Fregat. Skibet blev visiteret og de der paa værende 4 Artilleriofficerer ombordbragte paa den engelske Fregat. Men strax derpaa saa vi dem komme om Bord igjen, og at Færgejagten styrede Kurs til Korsør. Dette vedblev de at udføre ved ethvert Skib, som kom dem i Møde.

Postjagten, hvor paa vi vare om Bord, lode de gaa tæt forbi sig, men som vi vare komne nær Knudshoved, kom pludseligt og næsten ubemærket, da det begyndte at mørknes, en armeret Chaloupe om Bord, som forlangte, at Jagten strax skulde vende og holde ned mod Briggen for at examineres; en Kvartermester tog strax Roret og styrede Jagten mod de engelske Skibe. Generaladjutant Lindholm overtalte Kvartermesteren til at lade Ankeret falde, hvorimod han lovede ham at følge med.

ham til de engelske Skibe; men denne forlangte, at nogle af de paa Dækket værende Officerer skulde følge, hvilket saa og skete. Med Generaladjutant Lindholm aftalte jeg, at i Tilfælde af Postjagtens Anholdning han strax maatte deklarere, at jeg var om Bord i Skibet, og da ingen deklareret Krig var mellem Danmark og England, saa forlangte jeg den ubehindrede Passage; men dette blev ej fornødent, da Kapitajnen selv havde gjort en *Mésentendu* af 4 Officerer, som havde passeret Bæltet, og havde ansét dem for mine Adjutanter. Da nu Generaladjudanten sagde, at han tillige med de andre Officerer rejste til Fyn, lod han dem strax fare. Generaladjutant Lindholm erfor ved denne Lejlighed, at Admiral Gambier havde beordret, at alle fra Nyborg kommende Skibe skulde visiteres samt alle Tropper anholdes, samt at Posterne skulde anholdes og bringes til Kommandøren, som laa uden for Nyborg Fjord. Hvad alt dette haver gjort for et Indtryk paa mig, er for ubehageligt at berøre.

Minister Jackson er i Gaar Formiddags passeret Bæltet, hvilket jeg tror er godt, da man derved har vundet Tid, som er for os det højeste Øjemed.

Deres hengivne

Frederik K. P.“

Der var altsaa nu ingen Regering i Kjøbenhavn, hvor Jackson snart maatte indtræffe. Derimod var ved Regeringens Forlæggelse Joachim Bernstorff bleven efterladt der, ligesom Christian Bernstorff ved Kronprinsens Afrejse fra Kiel var bleven tilbage dér.

Det maa bemærkes, at Christian Bernstorffs Beretning om Samtalen med Jackson den 9de, den eneste, hvori noget af de engelske Fordringer var kommet frem i bestemte Rids, endnu ikke havde naaet Kjøbenhavn,

da Kronprinsen forlod Byen. (Den kom først den 12te.) Kronprinsen levede derfor i Kjøbenhavn til det sidste i de Forestillinger, han havde medbragt fra Kiel, og i Henhold til dem instruerede han ved sin Bortrejse J. Bernstorff. Om denne Instruktion, der uden Tvivl skete mundtligt, have vi Underretning, thi J. Bernstorff førte paa denne Tid en Dagbog paa løse Blade, som ogsaa findes i Udenrigsministeriet, og i hvilken han indskrev fra Time til Time, hvad han oplevede. Her læse vi følgende den 11te Avgust, umiddelbart før Kronprinsens Afrejse, selvfølgelig paa Tysk nedskrevne Bemærkninger:

„Kronprinsen forudsætter, at Jackson i Kiel har afgjort Sagen med Chr. Bernstorff.

Skulde han imidlertid møde Jackson undervejs, vil han underrette ham om sin Tilbagerejse til Kiel og søge at bevæge ham til at vende tilbage der til, for dér at afhandle Sagen med ham.

Skulde Jackson alligevel komme her hen eller maaské allerede være kommen her i den Forudsætning at finde Kronprinsen her, saa har jeg først at søge at formaa ham til at rejse tilbage til Kiel¹⁾. Ellers er jeg avtoriseret til at indlade mig med ham. Det yderste, som jeg da maatte gaa ind paa, var en udtrykkelig, i fornødent Fald skriftlig, Erklæring eller Løfte: ikke at lukke vore Havne for Englænderne.“

Skulde det Tilfælde indtræde, at i den her forudsatte Forhandling Talen var om i en vis Tid at suspendere Sagen (f. Ex. til England antog den russiske Mægling), men at fra engelsk Side imidlertid dette kun vilde blive tilstaaet

¹⁾ Først her kommer man til at forstaa Kronprinsens Passus i Brevet fra Nyborg, at der vindes Tid ved Jacksons Rejse til Kjøbenhavn.

under den Betingelse, at i denne Mellemtid vore Forsvarsforanstaltninger ikke fortsattes, saa var J. Bernstorff, som det fremgaar af samme Dagbog, i yderste Nødsfald (naar virkelig kun derved den øjeblikkelige Begyndelse af Fjendtlighederne kunde undgaas) avtoriseret til at føje sig derefter. Dog vilde dette i højeste Grad være Kronprinsen ubehageligt. Men Kronprinsen havde villet underrette Militærøvrighederne, navnlig Peymann, om, at de i saadant Fald virkelig indstillede Forsvarsforanstaltningerne, naar de averteredes af Bernstorff.

Den 12te Avgust tidlig om Morgen blev J. Bernstorff vækket af den Kurér, der bragte Brev fra Kiel om Samtalen med Jackson den 9de og om dennes Afrejse til Kjøbenhavn. Hele Dagen henlevede Bernstorff derefter i Kjøbenhavn i den pinligste Uvished og Spænding, imødesende Jacksons Ankomst hvert Øjeblik. Men der sporedes ikke noget til ham, hvad der forhøjede Bernstorffs Uro, hvorvel han plejede et svagt Haab om, at maaské Kronprinsen havde mødt ham og bevæget ham til at vende tilbage til Kiel.

Den største Bevægelse herskede i Kjøbenhavn. Krigsfolket udfoldede sig, og Kollegier og Private sendte Værdisager bort. Bernstorff selv var beskæftiget med Indpakning af det udenrigske Departements Arkivalier, der skulde afgaa til Kolding. Til samme Tid bestormedes han af de udenlandske Ministre, der vilde have Passer for at følge Kongen; men han vilde ikke yde Passer i den Form, da han opretholdt Fictionen om, at Kongen kun foretog en Rejse i Provinserne. Han vilde indbyde Gesandterne til at begive sig til Kongen, naar først ved Fredsbrud Residensen virkelig forlagdes.

Fra Garlike erholdt Bernstorff denne Dag en person-

lig venskabelig Afskedsskrivelse. Garlike afgik nemlig nu til Preussen om Bord paa et engelsk Skib. Om Taylor hørte han først, at han havde modtaget en engelsk Kurér, derefter, at han var rejst til Helsingør. Men han trøstede sig med, at Gesandten, efter hvad han erfarede, havde efterladt sine Folk og Sager her, saa han mente ikke, at Afrejsen var definitiv.

Efter at have overnattet paa Bernstorff Slot erfarede han næste Morgen den 13de, at Taylor havde ladet sine Folk og sin Bagage komme efter sig. Han længtes nu med ubeskrivelig Bevægelse efter at høre noget om Jackson, der hele Formiddagen og den første Del af Eftermiddagen endnu ikke lod høre noget fra sig. Om denne Ventetid er der intet andet at berette, end at den svenske Repræsentant, Taube, kom til ham for, greben og bevæget, inden han forlod Kjøbenhavn, at udtale sine personlige Følelser for ham.

Endelig Kl. 6 om Eftermiddagen erfarede Bernstorff, at Jackson var kommen. Budskabet gaves ham i en lille Billet paa Fransk, der meddelte følgende: „Mr. Jackson er ankommen tillige med Mr. Mackensee. Da han steg af Vognen hos Rau [nuværende Hôtel d'Angleterre], sagde sidstnævnte [til det forsamlede Publikum]: Værer rolige, mine Venner; alt er arrangeret.“ Det Glimt af Haab, dette vakte hos Bernstorff, udslukkedes snart. Man har ment, at Mackensee udraabte dette, fordi han nærrede Frygt for de Tilstedeværendes Holdning.

En Times Tid efter Ankomsten mødte Jackson hos J. Bernstorff efter at have ladet sig melde af sin Sekretær, Mackensee.

Jacksons første Ord vare ganske naturligt, at man i Kiel havde sagt ham, at Kjøbenhavn var Regeringens

Sæde, og at Kronprinsen var rejst her hen, fordi det var her, at der maatte tages Afgjørelse om en Sag som den, der udgjorde Gjenstanden for hans Sendelse. Nu, da han var kommen her, var der hverken Regering eller Kronprins. Bernstorff svarede, at dette beroede paa en Misforstaaelse, som han beklagede. Kronprinsen havde, da han forlod Kjøbenhavn, været i den Tro, at Jackson vilde have forhandlet Sagen med hans Broder i Kiel. Kongen havde meget ugjærne taget den under de nuværende Omstændigheder nødvendige Beslutning at forlade Byen. Men i øvrigt var han (J. Bernstorff) Organet for Regeringens Kommunikation med udenlandske Magter og derfor i Følge sin Stilling bemyndiget til at høre, hvad han var Overbringer af.

Jackson ytrede da, at han kom for at erfare, hvad Beslutning vi havde taget; thi Englands Tilbud maatte være os bekendte ved Kronprinsen eller ved Chr. Bernstorff eller ved Taylor, som vel havde forhandlet Sagen i Kjøbenhavn. Dette benægtede Bernstorff. Taylor havde kun højst overfladisk omtalt de engelske Forslags Natur og paaberaabt sig, at det var Jackson, som var Overbringer af dem.

Jackson erklærede da, at det, som han ønskede at erfare, var, om vi vilde gribe til saadanne Midler, som kunde hjælpe os ud af vor nærværende tvetydige eller ubestemte politiske Stilling, hvortil Bernstorff svarede, at vor Stilling var saa aaben og fredelig som mulig. England havde fejlagtige Opfattelser og fejlagtige Forudsætninger. Det var let at godtgjøre dette. Vi kunde forelægge alt om vort System og om vore Følelser mod England.

Bernstorff kom nu ind paa hele den Udvikling, som vi kjende fra hans tidligere Samtaler med engelske Ge-

sandter, men Jackson var ingen rolig Tilhører. Han indskød smaa sarkastiske Bemærkninger. Dog fandt han sig til sidst foranlediget til at komme med en alvorlig Bemærkning. Han havde, sagde han, faaet en Opfattelse, som om man i Kiel havde forstaaet ham saaledes, at der i England existerede den Tro, at Danmark alt havde indgaaet Forbindelser med Frankrig. Dette vilde han berigtige. Det var aldeles ikke Tilfældet. Det var kun Fremtiden, som England vilde sikre sig.

Og i Sammenhæng dermed vilde han — for at forebygge enhver Misforstaaelse — endnu en Gang gjentage den engelske Regerings Tilbud og Fordring, og det saaledes: At man begjærer vor Flaades Forening med den engelske og tilbyder os Alliance, senere Tilbagegivelse af Flaaden i komplet Stand som nu. Garanti for Kongens Stater, Skadesløsholdelse for vore Omkostninger og Gebetsforstørrelser.

Hertil bemærkede Bernstorff, at England ikke var i Stand til at give en saadan Garanti, og at Danmark, hvis det gik ind paa det foreslaaede, strax vilde blive angrebet af Frankrig; men Jackson forsikrede, at naar England overtog en Garanti, var det i Stand til at gennemføre den og at bevirke, at mulig erobrede Provinser tilbagegaves ved Freden. Desuden maatte vi overveje, hvad Ikkeantagelsen af de engelske Forslag betød. Han vidste bestemt, at Frankrig vilde tvinge os til Krig mod England og vilde betjene sig af vor Flaade til Udførelse af dets Planer mod England. I Krig vilde vi i hvert Fald komme, og en Krigs Ulykker kunde derfor i intet Tilfælde undgaas.

Bernstorff bad Jackson om i det mindste at bevise det, han havde fremført om Frankrigs Hensigter. Det

var dog det ringeste, vi med Billighed maatte kunne for-
dre. Thi var det sandt, vilde vi være beredte til at gaa
nærmere ind paa Sagen. Da vilde vi ikke miskjende, at
vore og Englands Interesser vare de samme. Men Jackson
bemærkede, at den Slags Ting kunde man ikke forelægge
formelige Beviser for. Bonaparte eller hans Generaler
havde ikke hvasket ham deres Planer i Øret.

Heller ikke vilde han gaa ind paa Bernstorffs Ud-
vikling af, hvorledes Danmark af sig selv vilde blive
Englands Allierede, hvis det, som han sagde om Frank-
rigs Planer, var sandt, og at det derfor var uklogt at
fare frem med saa stor Hast som nu, da de Franske paa
ingen Maade kunde komme over Bæltet, saa længe Eng-
lænderne vilde forhindre det. „England“, svarede han,
„kan umulig afvente, om Danmark vil anraabe dets
Hjælp. Saa sent, saa langsomt og systematisk gaar man
vel til Værks i private Forhandlinger. Men Stater handle
anderledes.“

Jackson kom under Samtalen stadig tilbage til at
spørge Bernstorff, om han var avtoriseret til at afslutte
en Traktat med ham paa det nævnte Grundlag, og da
Bernstorff til sidst maatte tilstaa, at til at afslutte en saa-
dan Traktat var han ikke bemyndiget, erklærede Jack-
son, at han saa ikke havde mere at sige.

Dette er Hovedgangen i den lange Samtale, hvoraf
J. Bernstorff har givet sin Broder et meget vidtløftigt
Referat. Det skal blot endnu anføres, at det fremgik
med Klarhed, at Jackson mente, at vi, naar Fjendtlig-
hederne vare begyndte, vel nok vilde give Kjøb, hvad
der, som bekjendt, viste sig urigtigt. Da Bernstorff saa-
ledes havde kastet Ansvarer for Blodsudgydelsen over paa
England, svarede Jackson: „Der vil ikke flyde meget

Blod. Man behøver jo ikke at slaas i det uendelige, til det yderste. Man kan jo ogsaa underhandle, fordi Fjendtligheder ere begyndte. Der vil stedse være en engelsk Underhandler tilstede i Nærheden.“

Da Jackson havde forladt Bernstorff, gik denne til Peymann for at underrette Generalen om, at han ufortøvet kunde vente Fjendtlighedernes Udbrud. Jackson indskibede sig om Aftenen, efter forud at have rekvireret Pas og Tilladelse til at gaa om Bord i den engelske Flaade fra Toldboden. Bernstorff gik ikke i Seng den paafølgende Nat, men beskæftigede sig, efter at have skrevet Meldinger til Kiel og Kolding og Cirkulærnoter til de fremmede Gesandter, med at forberede sig til den forestaaende Afrejse.

Den 14de skete der intet, som er værdt at optegne her. Den engelske Flaade forholdt sig denne Dag rolig. Bernstorff fik at vide, at Jackson og Taylor vare om Bord paa en af de engelske Fregatter.

Den 15de satte hele den engelske Flaade, som havde ligget i den nordlige Del af Sundet, sig i Bevægelse og kastede Anker mellem Nivaa og Taarbæk.

Løverdag den 16de om Morgen Kl. 6 $\frac{1}{2}$ fik Bernstorff Melding om, at Englænderne havde begyndt at sætte Tropper i Land ved Vedbæk.

Saa maa han være rejst; thi disse ere de sidste Ord, som findes i hans Dagbog fra denne Tid.
